

Riksdagens protokoll

2007/08:118

Fredagen den 23 maj

Kl. 09.00 – 12.06

Protokoll
2007/08:118

---

1 § Val till Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna

Från konstitutionsutskottet hade inkommit följande skrivelse:

Riksdagen

Gunnar Grenfors har anhållit om att bli entledigad från uppdraget att vara ledamot och ordförande i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna.

Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna består enligt 8 kap. 5 § riksdagsordningen av ordförande och två andra ledamöter. De väljs var för sig av riksdagen efter varje ordinarie val till riksdagen för tiden intill dess nytt val till nämnden har ägt rum. Suppleanter skall inte utses. Val av ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna bereds av konstitutionsutskottet (tilläggsbestämmelse 8.5.1).

Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen för tiden till dess nytt val har ägt rum till ordförande i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna väljer den nuvarande ledamoten f.d. koncernchefen Marianne Nivert och till ledamot väljer direktören Christina Striby.

Stockholm den 20 maj 2008

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Konstitutionsutskottet hade enhälligt föreslagit att riksdagen för tiden till dess nytt val ägt rum skulle välja f.d. koncernchefen Marianne Nivert till ordförande i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna samt direktören Christina Striby till ledamot i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna.

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och utsåg därmed för tiden till dess nytt val ägt rum till

ordförande i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna

Marianne Nivert, f.d. koncernchef

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och utsåg därmed för tiden till dess nytt val ägt rum till

ledamot i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna

Christina Striby, direktör

2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Andre vice talmannen meddelade att *tisdagen den 27 maj* skulle interpellationssvar utgå.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:665

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:665 Lönebidragsanställda i den allmännyttiga sektorn

av Lars Lilja (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 10 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 9 maj 2008

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:668

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:668 Ersättningsnivåerna i föräldraförsäkringen av LiseLotte Olsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 19 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan länge inbokade engagemang.
Stockholm den 21 maj 2008
Socialdepartementet
Göran Hägglund (kd)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

Prot. 2007/08:118
23 maj

Interpellation 2007/08:669

Till riksdagen
Interpellation 2007/08:669 Modernisering av slussen i Södertälje
av Staffan Anger (m)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 2 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 12 maj 2008
Näringsdepartementet
Åsa Torstensson (c)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Departementsråd

Interpellation 2007/08:672

Till riksdagen
Interpellation 2007/08:672 Fler sommarjobb till unga
av Maryam Yazdanfar (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 10 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.
Stockholm den 9 maj 2008
Arbetsmarknadsdepartementet
Sven Otto Littorin (m)
Enligt uppdrag
Karin Renman
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:673

Till riksdagen
Interpellation 2007/08:673 Kunskapskrav för gymnasieskolans förberedande program
av Maryam Yazdanfar (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 10 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang och resor.
Stockholm den 21 maj 2008
Utbildningsdepartementet
Jan Björklund

Interpellation 2007/08:674

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:674 Familjernas arbetstider
av Anne-Marie Pålsson (m)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 19 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan länge inbokade engagemang.

Stockholm den 21 maj 2008

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:682

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:682 Information inför försäljning av statliga
bolag

av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 10 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 maj 2008

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2007/08:684

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:684 Ambulansförarnas behov av kompetens-
lyft

av Marina Pettersson (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 19 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan länge inbokade engagemang.

Stockholm den 21 maj 2008

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:710

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:710 Skydd för franchisetagare

av Sylvia Lindgren (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 10 juni 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 14 maj 2008
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

Prot. 2007/08:118
23 maj

Interpellation 2007/08:711

Till riksdagen
Interpellation 2007/08:711 Blått kort för arbete inom EU
av Göte Wahlström (s)
Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 19 juni 2008.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.
Stockholm den 13 maj 2008
Justitiedepartementet
Tobias Billström

Den under denna punkt på föredragningslistan upptagna interpellationen 2007/08:671 Försäkringskassans regeltillämpning och behovet av socialbidrag av LiseLotte Olsson (v) hade återtagits.

4 § Svar på interpellation 2007/08:594 om värdig äldreomsorg för homo- och bisexuella

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Eva Olofsson har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att öka kunskapen om äldre homo- och bisexuella kvinnors och, utgår jag från, mäns levnadsvillkor. Eva Olofsson har också frågat vad jag avser att vidta för åtgärder för att homo- och bisexuell personal inom äldreomsorgen ska kunna vara öppen med sin sexuella läggning och vilka åtgärder jag har för avsikt att vidta för att äldre homo- och bisexuella kvinnor och män ska ha rätt till en äldreomsorg där de varken osynliggörs eller bemöts diskriminerande.

Arbetet för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning är ett prioriterat område för regeringen. Arbetet mot diskriminering på grund av sexuell läggning syftar till att värna principen om alla människors lika värde och allas rätt att bli behandlade som individer på lika villkor. Regeringens inställning är tydlig; diskriminering av homo- och bisexuella samt transpersoner är oacceptabelt och måste aktivt förhindras. Att få åtnjuta principen om alla människors lika värde och inte riskera att utsättas för diskriminering gäller för personalen inom äldreomsorgen likaväl som på alla andra arbetsplatser runt om i vårt land. Det gäller naturligtvis också de äldre homo- och bisexuella som är i behov av vård och omsorg.

Regeringen har under det år som gått intensifierat arbetet mot diskriminering, både nationellt och internationellt. För en kort tid sedan lämnade också regeringen över propositionen om en ny diskrimineringslag till riksdagen.

I sin årliga lägesrapport om vård och omsorg om äldre som Socialstyrelsen överlämnade till regeringen i slutet av februari framkommer att det saknas kunskap om äldre homo- och bisexuellas livsvillkor, sociala relationer, hälsa och ekonomiska förutsättningar. Socialtjänstlagen anger tydligt att verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet, vilket innebär att ingen ska särbehandlas eller behandlas kränkande på grund av sexuell läggning. Min och regeringens ambition är att stärka respekten för individen. Det är bland annat därför jag vill se en värdegrund för arbetet inom äldreomsorgen.

I de studier och kunskapssammanställningar som har gjorts om homo- och bisexuella äldre, inklusive det regeringsuppdrag till Folkhälsoinstitutet som Eva Olofsson hänvisar till, återkommer bristen på kunskap om och förståelse för homo- och bisexuella i samhället i stort men också bristen på HBT-kompetens inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Att bemötas med respekt av personal med rätt kompetens är avgörande för att äldre kvinnor och män i behov av vård och omsorg ska uppleva sin tillvaro som värdig och trygg. Ett av de viktigaste stegen är därför att satsa på utbildning och kompetenshöjande insatser för personalen inom äldreomsorgen. Det är viktigt, inte minst för att uppnå uthållighet och varaktighet, att dessa inte sker isolerat utan utgör en del av de utbildnings- och kompetenssatsningar som görs inom vården och omsorgen.

Regeringen har tillsatt en utredning som ska lämna förslag på en nationell strategi för kompetensförsörjning inom den kommunalt finansierade vården och omsorgen. Kommittén ska bland annat utreda krav på yrkeskompetens och hur utbildningssystemet ska ses över.

I propositionen *En förnyad folkhälsopolitik* som regeringen nyligen överlämnade till riksdagen aviserar regeringen att man avser att särskilt uppmärksamma frågan om hur HBT-personer bemöts i hälso- och sjukvården.

Avslutningsvis vill jag säga att jag till fullo delar Eva Olofssons uppfattning när hon framhåller att en förutsättning för att homo- och bisexuellas behov ska kunna tillgodoses är att man lyssnar på deras livserfarenheter, önskemål och behov. För att göra den offentligt finansierade servicen mer lyhörd för den enskildes behov och önskemål arbetar regeringen aktivt för att underlätta fria val och utöka antalet verksamheter att välja på inom äldreomsorgen. De äldre homo- och bisexuella som intervjuades i Folkhälsoinstitutets undersökning framhöll bland annat just behovet av möjligheten till äldreboende med särskild HBT-kompetens. För 2008 har regeringen avsatt 300 miljoner kronor för att stimulera till en ökad mångfald av utförare inom äldreomsorgen. Genom att det blir fler utförare med olika inriktningar ökar möjligheten för den enskilde att få sina behov och önskemål tillgodosedda.

Då Eva Olofsson, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav andre vice talmannen att Marianne Berg i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 2 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! Jag tackar för svaret, Maria Larsson, men jag anser inte att jag har fått svar på en enda fråga. Det är trist men sant.

Statsrådet tog som inledning upp att man ska arbeta för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning. Det är jätteviktigt och att diskriminering av HBT-personer är oacceptabelt. Det är oacceptabelt i alla lägen mot alla människor. Det är vi klart överens om.

Men svaren på mina frågor kan inte gömmas bakom de orden. Eva Olofsson avsåg med sina frågor att få konkreta svar.

Vi pratar om en stor grupp människor. I dag finns det ca 1,6 miljoner svenskar över 65 år. Om vi säger att endast 5 procent av befolkningen är homo- och bisexuella – jag anser att 5 procent nog är lite i underkant – är det i Sverige i dag 80 000 homo- och bisexuella som är över 65 år. Det är ingen liten grupp, eller hur?

Denna grupp har varit marginaliserad under större delen av sin livstid. Många är de som aldrig har vågat komma ut, det vill säga leva öppet som homo- eller bisexuell. Det är egentligen inte så konstigt med tanke på att det fram till 1944 var totalt förbjudet enligt svensk lag att ha homosexuella förbindelser. Först 1979 tog Socialstyrelsen bort sjukdomsbegreppet. Det är jag glad över. För min egen del har jag då varit frisk i 29 år.

Under deras liv och uppväxt har det inte varit möjligt för många att leva öppet och är det fortfarande inte i dag. Många äldre homo- och bisexuella personer vågar inte leva öppet, vågar inte visa att de har en partner. I stället kallar man det för väninna. De är rädda för att bli utsatta för diskriminering, trakasserier och hatbrott, en befogad rädsla. Om man under lång tid har blivit betraktad som brottsling eller sjuk kommer kanske skulden och skammen också och lägger sig och gör sig påmind.

Det är sorgligt, men nu är det år 2008. Vi är inte längre sjuka och inte heller kriminella. Vad avser då statsrådet att göra för att lyfta fram och öka kunskapen om homo- och bisexuellas levnadsvillkor? Det är naturligtvis av största vikt, som statsrådet tog upp, att inom äldreomsorgen också personalen kan vara öppen med sin sexuella läggning. Men vilka åtgärder ska man vidta för att detta ska bli löst?

Vidare: Vilka åtgärder har regeringen tänkt sig för att äldre homo- och bisexuella män och kvinnor ska ha rätt till en äldreomsorg värd namnet där de varken osynliggörs eller bemöts diskriminerande?

Bäst hade det kanske varit om statsrådet hade haft något exempel från det verkliga livet som handlar om HBT-personers möte med vården och äldreomsorgen. Då skulle jag bli otroligt glad. Det vore jättebra om statsrådet kunde ta upp det för att illustrera problemet.

Anf. 3 MARGARETA B KJELLIN (m):

Fru talman! En ålderdom värd att leva för och ett värdigt liv är frågor som alliansregeringen sätter väldigt högt på agendan. Att sätta människor i centrum före organisationer och vem som utför vården är en kärnfråga. Den fråga som Eva Olofsson väcker i sin interpellation om HBT-personers möjligheter till en värdig äldreomsorg sätter den frågan på sin spets.

Kunskap och attityder är viktiga frågor när det gäller ett värdigt bemötande. Under alla de år som Socialdemokraterna och Vänstern har

sturt den här frågan har den inte aktualiserats av Vänstern, inte som jag har hört i alla fall. Eller är det Socialdemokraterna som inte har lyssnat?

Jag har arbetat som vårdlärare under de föregående tolv åren när ni var med och styrde. Jag har inte fått en enda ytterligare föreskrift om att prioritera den här frågan, utan jag har i min undervisning utgått från allas lika värde oavsett läggning. Det är behoven som ska styra vårdinsatserna, och för mig är det en självklarhet att ta vara på allas livserfarenhet som grund för de vårdinsatserna. Det är det som ger kvalitet i vården.

Det är därför det är så viktigt med den diskrimineringslag som kommer nu. Den sätter fokus på den här frågan. Det kanske är det som gör att man ytterligare tar upp och poängterar de här frågorna i undervisningen.

Sedan måste man komma ihåg att i dagens äldreomsorg, speciellt på de särskilda boendena, har personerna där så oerhört stora fysiska och psykiska vårdbehov att sexualiteten inte är det mest prioriterade vårdområdet. Men inom hemtjänsten är det säkert oerhört viktigt.

Det är därför jag är så glad att vi får en lag om ett valfrihetssystem inom äldre- och handikappomsorgen som gör det möjligt för de här personerna att välja en utförare som har rätt kompetens, den kompetens som de efterfrågar. Men det säger Vänstern nej till, för att ni värnar den offentligt utförda vården och vill hindra en mångfald av utövare.

Jag utmanar nu Vänsterpartiet att stödja förslag om fria vårdval i alla kommuner för att säkerställa att HBT-personer kan välja de utförare som de tycker ger den bästa insatsen och som respekterar dem allra mest.

Anf. 4 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag tycker nog att jag i mitt svar angav många saker som vi har på gång, som vi håller på med. Jag kan gärna upprepa en del om Marianne Berg hade lite ludd i öronen eller inte hörde riktigt.

Men jag tycker också att det är viktigt att säga när det gäller rättighetsfrågorna att både personal och brukare inom äldreomsorgen ska veta att rättigheten finns i dag, både rätten till en äldreomsorg fri från diskriminering och att personalen ska kunna vara öppen med sin sexuella läggning. Det stöds i lagstiftningen. Det är rättigheter som också är skyddade av skadeståndssanktionerad diskrimineringslagstiftning som HomO utövar tillsyn över och som nu kommer att ingå i den sammanslagna diskrimineringslagstiftningen med en enda diskrimineringsombudsman.

Lagstiftningen är på plats. Kunskapen ute i kommunerna är bristfällig. Vi får naturligtvis agera, inte bara på det nationella planet utan ute i kommunerna där både Marianne Berg, Eva Olofsson och jag har partikamrater som kan diskutera frågan.

Det finns också en hel del gjort via våra myndigheter. Jag vill gärna visa den här relativt nya boken som är framtagen av HomO: *Kommunhandbok – en vägledning för dig som arbetar inom socialtjänsten*. Den riktar sig just till äldreomsorgens personal för att öka kunskapsmängden.

Vi har också tagit det stora grepp som är nödvändigt att ta inom äldreomsorgen, nämligen tillsatt en kompetensutredning som kan ta sikte på att lösa rekryteringen och kompetensen hos äldreomsorgens personal för framtiden. Kompetensfrågorna kommer in på ett mycket påtagligt och beskrivande sätt när utredningen kommer med sina slutsatser.

Så vi har gjort ganska mycket på kompetenssidan skulle jag vilja hävda. Det är naturligtvis så att mångfalden av verksamhetsinriktningar

kan ge de personer som har en homo- eller bisexuell läggning sina behov tillgodosedda på ett alldeles särskilt sätt genom den frittvalreform som vi hoppas att många kommuner ska nappa på, vilja använda sig av. Där kan man få till stånd en kvalitetskonkurrens som kan vara lyhörd mot brukarna.

Jag är också intresserad av att höra varför Marianne Berg inte vill tillåta att man flyttar makten från politikerna till brukarna för att ge dem större möjligheter till inflytande över sin egen verklighet och vardag. Det hoppas jag att Marianne Berg kan svara på.

Jag hörde inte heller några förslag från Marianne Berg på vad hon skulle vilja se som inte är gjort. Jag skulle vilja säga att det här är en fråga som liksom många andra vi jobbar väldigt aktivt med.

Anf. 5 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! Det är mycket riktigt, som Maria Larsson tar upp, att vi har en lagstiftning. Ja. Och den ska följas. Men hur ska vi arbeta med problematiken konkret? Det är det som är frågeställningen i dag.

Fria val lyfts fram. Fria val har jag inget emot. Valfrihet är att välja insats, inte entreprenör. Det är klart och tydligt för mig.

Det hänvisas till samma saker, ingen skillnad. Det går mot ett och samma håll. Hela regeringen tycks anse att privatiseringar är frälsningen på problemen, vad det än må vara i dagens samhälle.

Att privatiseringar inom äldreomsorgen och inom annan vård skulle lösa problemet med bristande HBT-kompetens är sorgligt att höra. Så enkelt är det nog inte.

Det är lätt att komma undan och prata om en ökad mångfald av utförare, men en ökad mångfald av utförare garanterar inte per automatik att vare sig de boende som är HBT-personer eller HBT-personer bland personalen kommer att behandlas med respekt för sin sexuella läggning. HBT-kompetens bör självklart finnas med i samtliga äldreboenden och vårdinstitutioner, oavsett om de är offentlig eller privata.

Det är inte heller självklart att alla HBT-personer, homo- och bisexuella personer, vill bo på ett äldreboende med särskild HBT-inriktning. Det är ingen självklarhet, inte minst med tanke på att många har vuxit upp i ett samhälle som varit ännu mer fördömande mot homo- och bisexuella än vad det är i dag. Dessa personer vill inte bli utpekade. Ett blandat boende är det som många äldre homo- och bisexuella personer tar upp att de gärna skulle vilja se, alltså hetero- och homosexuella tillsammans. Det låter härligt. Det är något vi ska eftersträva, anser jag.

Statsrådet har i dag hänvisat till en utredning om en kompetensreform för vård och omsorg om äldre – direktiv 2007:155. Dessa direktiv, Maria Larsson, har jag lusläst. Dessvärre nämns inte HBT-kompetens med ett enda ord.

Frågan om vad statsrådet avser att göra för att öka HBT-kompetensen inom vård och äldreomsorg kvarstår alltså. Hur ska statsrådet garantera att frågan tas upp i utredningen om den inte finns med i direktivet?

Anf. 6 MARGARETA B KJELLIN (m):

Fru talman! Marianne Berg pratar om vilka insatser som ska ges och hur man väljer insatser.

I Sverige i dag, såvitt jag vet, har vi en behovsbedömning som avgör vilka insatser man ska få utifrån de behov man har. Vi pratar ju väldigt ofta om att sätta behoven i centrum. Det gör även Vänstern och Socialdemokraterna.

Att utifrån det sedan kunna välja och säga att man vill ha ett annat boende i stället kanske man kan göra om man får en mindre reglerad del. Men fortfarande må vårdbehovet vara det avgörande för insatsen.

Marianne Berg hävdar, fru talman, att privatisering inte skulle hjälpa. Men om det vi har använt oss av i ett sekel inte har åstadkommit det man efterfrågar i dag kan man fundera över om det inte är dags att pröva andra insatser. Om det nu är så många som vill arbeta med HBT och har den kompetensen och den egna erfarenheten är det väl alldeles utmärkt om man kan få vara den vårdgivare som ger denna insats.

När det gäller särskilda boenden med denna inriktning håller jag fullständigt med Marianne Berg om att det måste vara vårdbehovet som styr. Ett demensboende utifrån ett sådant behov må vara viktigare än ett behov utifrån sexuell läggning.

Jag kan dock fortfarande inte komma ifrån att jag som vårdlärare under de senaste tolv åren när Marianne Berg och Vänstern var med och styrde inte har fått en enda instruktion om hur jag ska öka denna kompetens hos mina elever. Ni har inte haft ett enda förslag, men efter två år ska vi ha löst alla de problem ni inte har klarat av. Jag förstår det inte.

Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag kan instämma i Margareta Kjellins frågebatteri om varför det har hänt så lite för att höja kompetensen. Vi står här i dag med ett vänsterparti som har stött regeringen under väldigt lång tid. Ändå är kompetensen så liten, vilket Socialstyrelsen och FHI påpekar.

När det gäller frågan till mig i dag – vad gör ni för att höja kompetensen – har jag varit väldigt tydlig med att ange flera vägar. Att det inte just står HBT-kompetens i direktivet beror på att direktiven inte är formulerade så. Vi nämner inte någon särskild kompetens, utan uppdraget till utredaren är att göra en kompetensinventering av vad som behövs för att ha en bra verksamhet för framtiden. Inget är specificerat på förhand. Man ska göra en analys och lämna förslag på hur kompetensbehovet inom sektorn ska tillgodoses. Detta är naturligtvis en av de kompetenser som man tydligt har pekat på fattas.

Det jag har kunnat hitta och som gjordes med stöd av Vänstern, förmodar jag, under den förra regeringsperioden var ett regeringsuppdrag 2003 till Socialstyrelsen, där de fick i uppdrag att sammanställa ett meddelandeblad för att uppmärksamma kommunerna på frågan så att ingen skulle särbehandlas eller känna sig kränkt i kontakten med socialtjänsten.

Det är ganska oklart vilket genomslag detta meddelandeblad har fått, men utifrån Socialstyrelsens lägesrapport kan man misstänka att genomslaget har varit tämligen begränsat. Det är nödvändigt att jobba på den nationella arenan, men det är också nödvändigt att se till att någonting händer ute i kommunerna.

Nu försöker vi också ge möjligheten att erbjuda det som äldre homo- och bisexuella själva efterfrågar. Man anger när man tillfrågas av Folkhälsoinstitutet att det skulle kunna vara bra om det fanns särskilda boen-

den med en särskild kompetens hos personalen för att hantera personer som är homo- och bisexuella. Det är ett önskemål från dem själva.

Detta vill Marianne Berg säga nej till, för det tycker inte Vänstern. De vill bestämma hur det ska se ut. Människor ska inte få välja själva.

Men här finns ett önskemål, och det vill vi möjliggöra. Verksamheten kan drivas i offentlig regi. Den kan naturligtvis drivas i privat regi. Den kan framför allt drivas av ideella, idéburna organisationer som kanske har en särskild kunskap på just det här området. Den kan drivas som personalkooperativ.

Allt detta är möjligt, och jag hoppas verkligen att vi får se en framväxt av många fler idéburna *non profit*-organisationer på det här området. Det är en utveckling som jag försöker stimulera, för jag är angelägen om att möjligheten för människor att påverka i större utsträckning inte bara ska gälla utföraren utan även att kunna välja mellan olika verksamhetsinnehåll.

Men Marianne Berg vill förmena kommunerna att över huvud taget få möjliggöra detta i någon annan form än den offentligt drivna.

Vi gör också allt vi kan för att höja kompetensen hos personalen, oavsett vilket äldreboende det handlar om. Kompetensfrågorna är så centrala, men tyvärr står vi och stampar på samma ställe. Det har inte hänt någonting på tio år när det gäller kompetenshöjning hos personalen. Det är fortfarande bara sex av tio som har en vårdutbildning, medan fyra av tio saknar en utbildning för det område de dagligen sysslar med. De kan förstås ha skaffat sig en stor kunskap på vägen, men de har ingen utbildning i botten. Utbildningsfrågorna är därför mycket centrala för regeringen.

Anf. 8 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! Jag har vid ett flertal tillfällen fått höra att jag är emot olika former av satsningar och olika former av privata alternativ. Men det är inte riktigt med sanningen överensstämmande. Jag anser, vilket statsrådet själv började med, att det handlar om allas lika värde och rätt och möjligheter.

Jag undrar vilken entreprenör som vill satsa på ett HBT-boende i Vimmerby. Vilken entreprenör vill satsa på ett HBT-boende i Tranemo? Okej, när det gäller Stockholm, Malmö och Göteborg, men ute på landsbygden i små orter tror jag inte att detta riktigt når fram. Där måste i stället satsningen göras på den offentliga sektorn, för mig veterligen bedriver man inte några boenden för att man är sjyst, utan det ligger också ett vinstintresse i det.

Jag kan återigen konstatera att jag inte har fått några bra svar på vad man avser att göra, utan det hänvisas hela tiden tillbaka till att jag inte har haft några förslag – att Vänsterpartiet aldrig har lagt fram någonting över huvud taget.

Jag fick höra att jag hade ludd i öronen när jag inte kunde höra vad statsrådet sade. Nu måtte varken statsrådet eller Margareta Kjellin ha läst över huvud taget.

Vänsterpartiet har motionerat många gånger angående äldreboende och om HBT-kompetens inom olika utbildningar, bland annat att HBT-kompetens ska finnas i olika högskoleutbildningar som utbildar personal inom vård och omsorg, till exempel sjuksköterskor, sjukgymnaster, ar-

betsterapeuter, läkare och så vidare. Men alla dessa våra förslag har den borgerliga regeringen motsatt sig. Om nu Maria Larsson håller med mig i mycket, varför har man då gått emot Vänsterpartiets samtliga motioner i frågorna?

Till sist, fru talman, är jag trött på att, när jag inte har något mer inlägg, höra att Vänsterpartiet satt i en tidigare regering och varför vi inte gjorde något då. Jag vill poängtera att Vänsterpartiet aldrig har suttit i en regering. Däremot har Vänsterpartiet drivit dessa frågor ofta och med stor kraft. Jag vill få det utklarat.

Anf. 9 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Är man ett samarbetsparti när det handlar om budgetförhandlingar har man naturligtvis möjlighet att också lägga in sina prioriteringar i det budgetarbetet. Både Marianne Berg och jag vet att det är så det fungerar i praktiken. Det innebär ju att det är många förlorade år bakåt i tiden när ni inte har drivit de här frågorna tillräckligt hårt i budgetförhandlingarna. Tydligt har de inte haft den prioritet som har åstadkommit förändringar, även om Marianne Berg här i dag påstår att det verkligen är högsta prioritet.

Jag försöker ta kompetensfrågorna på allvar genom att titta närmare på dem och tillsätta en utredning som ska värdera vilken kompetens som behövs för framtiden. Vad är det centrala att kunna när man ska arbeta inom äldreomsorgen, inte bara nästa år utan faktiskt fram till 2020? Det är så långt vi måste titta nu när det gäller kompetensfrågorna.

Jag tror att en av nycklarna är att man ser till att öka kompetensen på varje boende. Flera måste ha en vårdutbildning med sig med tillgång till kunskap och den senaste forskningen. De måste kunna använda sig av evidensbaserade metoder, men också ha en värdegrund för äldreomsorgen som innebär att de ser individen, att de ser den unika personen. I varje omsorg, oavsett om den är privat driven, offentligt driven, ideellt idéburen eller kooperativt driven ska man sträva efter att se den enskilda individens behov. Det är det som är utgångspunkten för hur vården formas.

De behov som vi har talat om när det gäller homo- och bisexuella är naturligtvis en sådan faktor, precis som att man kanske har en funktionsnedsättning som kräver speciellt bemötande eller att man i sitt liv har odlat ett intresse väldigt starkt som man vill fortsätta att odla också när man blir gammal och vårdbehövande. Det gäller att se den unika personen och kunna möta de behoven. Hela livet ska vara rikt och fulländat, så mycket det bara går. Det är min målsättning för äldreomsorgen.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2007/08:604 om handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården

Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Morgan Johansson har frågat mig om jag kommer att presentera någon sammanhållen handlingsplan för den sociala barn- och

ungdomsvården under mandatperioden och verka för att särskilda medel för att genomföra den anvisas.

Prot. 2007/08:118
23 maj

När jag tillträdde som äldre- och folkhälsominister pågick beredningen av förslagen och remissvaren från betänkandet *Källan till en chans*. Många remissinstanser hade påtalat problem med förslaget till en handlingsplan. Kritiken handlade bland annat om att en handlingsplan med egna mål riskerar att skapa otydlighet gentemot de mål som finns i lagstiftningen. Den föreslagna handlingsplanen saknade dessutom förslag till hur målen skulle mätas och följas upp. En risk för ökad otydlighet på detta område hade, enligt min mening, varit olycklig. Den nya regeringen tog därför den kritiken på allvar.

Regeringen har gjort en rad kraftiga insatser för att stärka stödet till och skyddet av barn och unga.

- I juni 2007 presenterades propositionen *Utveckling av den sociala barn- och ungdomsvården* (2006/07:129). Den innehåller inte bara förslag från *Källan till en chans* utan bland annat också förslag om barns och ungas rätt till information och om dokumentation i enskild verksamhet. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april i år.
- En särskild utredare har fått i uppdrag att se över gällande bestämmelser till skydd och stöd för barn och unga i socialtjänstlagen och LVU – ett uppdrag som ska redovisas senast den 15 juni 2009.
- Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram ett utvidgat system för statistikinsamling om insatser för barn och unga inom socialtjänsten samt utveckla kvalitetsindikatorer för den sociala barn- och ungdomsvården.
- En särskild utredare har nyligen presenterat förslag till hur staten kan stödja kunskapsutvecklingen inom socialtjänsten och till åtgärder som främjar att ny kunskap tas fram, sprids och tillämpas i praktiken.
- Socialtjänstlagen har ändrats så att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp i familjen ska ses som brottsoffer och kan vara i behov av stöd och hjälp.
- Socialstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram och sprida en metodbok för barn som lever i missbruksfamiljer.
- I folkhälsopropositionen aviseras ett kommande uppdrag till en utredare att ta fram förslag till en långsiktig kvalitetshöjande kompetensuppbyggnad och utveckling av föräldrastödet.

Morgan Johansson återkommer i sin interpellation till en fråga som vi två diskuterade här i kammaren i februari 2007, nämligen den om medlen till länsstyrelsernas så kallade barnuppdrag. Barnuppdraget var en prioriterad *del* i en tvåårig arbetsmarknadssatsning som den socialdemokratiska regeringen gjorde för att möta den kommande generationsväxlingen vid länsstyrelserna. Hela satsningen omfattade 210 arbetstillfällen för traineer för att trygga kommande kompetens och 100 arbetstillfällen för att förstärka ärendehandläggning och tillsynsverksamhet. Den riktades således inte enbart till tillsynen av den sociala barn- och ungdomsvården.

Länsstyrelsernas rapport över barnuppdraget presenterades den 31 mars i år. Det var i själva verket ett fåtal av dessa tjänster, ca 30 stycken, som användes för det så kallade barnuppdraget. Uppdraget genomfördes alltså som det ursprungligen var tänkt i den delen.

Under 2007 och 2008 har regeringen dessutom tillfört länsstyrelserna 10 miljoner kronor om året för tillsyn av samtliga hem för vård eller boende, HVB. Det uppdraget ska redovisas i samband med årsredovisningen för 2008. Både Socialstyrelsens och länsstyrelsernas delrapport över den tillsyn av HVB som gjorts hittills och länsstyrelsernas rapport över barnuppdraget gör mig bekymrad. Den visar att kommunerna inte tar sitt ansvar när det gäller att planera och fördela resurser till den sociala barn- och ungdomsvården. Den ger också argument för en stark, tydlig och mindre sårbar tillsyn.

Beredningen av förslagen från Utredningen om tillsynen över socialtjänsten pågår i Regeringskansliet. Utredningen lämnade förslag som särskilt berör den sociala barn- och ungdomsvården. De handlar till exempel om

- att utveckla metoder för hur tillsyn som rör barn och unga ska genomföras,
- att barn och unga som får insatser får tillgång till särskild information om sina rättigheter och hur de kan komma i kontakt med tillsynsmyndigheten samt
- att alla HVB för barn ska besökas för tillsyn minst två gånger per år, varav ett besök ska ske oanmält.

Sammanfattningsvis kan sägas att förslagen från betänkandet *Källan till en chans* är behandlade, och flera lagändringar har precis trätt i kraft. Ett mycket omfattande arbete pågår för att stärka och trygga barns och ungdomars uppväxtvillkor.

Anf. 11 MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Men jag måste säga att jag inte är särskilt nöjd med det, därför att det statsrådet egentligen säger är att hon begraver den utredning och de förslag som fanns i betänkandet *Källan till en chans*. Hon begraver dem i ett berg av nya utredningar. Det är innebörden i hennes svar.

Jag tror att vi var många som var överens om att vi behövde göra någonting när det gällde den sociala barn- och ungdomsvården. Det var därför som den tidigare regeringen tillsatte den utredning som presenterades 2005 för att ta fram en särskild handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården.

När jag tog emot den utredningen 2005 sade jag att jag var beredd att gå vidare med de förslagen. Jag var beredd att finansiera förslagen. Jag var beredd att sätta den här handlingsplanen i sjön. Jag var beredd att skugga in resurser i budgeten redan för 2007 därför att jag tyckte att detta var så viktigt. Dessutom kunde jag redan då gå vidare med en del i förslagen, nämligen att stärka länsstyrelsernas tillsynsverksamhet. Jag kunde avsätta särskilda medel. Vi satte av 130 miljoner kronor till en särskild tillsynsinsats för att gå igenom och se hur alla landets kom-

muner jobbar med den sociala barn- och ungdomsvården, för att träffa socialsekreterarna, för att reda ut placeringarna och uppföljningen av dessa barn.

Sedan blev det val, och Maria Larsson kom som nytt statsråd. Det första Maria Larsson gjorde var att dra in pengarna från länsstyrelserna. Hon drog in 130 miljoner kronor. Före valet hade hon pratat om att det var viktigt att förstärka tillsynen av den sociala barn- och ungdomsvården. Efter valet svek hon de löften nästan omgående.

Nu har länsstyrelserna ändå kunnat göra sin genomgång. Vi har sett er rapport som har lagts fram under våren. Dessutom har Socialstyrelsen gått igenom HVB – hem för vård och boende. En rapport lades fram i april. Den visar att behoven i den här sektorn kanske är större än någonsin. Man har tittat på 156 HVB – hem för vård och boende – för dessa barn. Av de 156 fick 144 kritik för olika former av brister.

Det är alldeles uppenbart att det verkligen behöver göras saker på området. Nu begraver alltså Maria Larsson den handlingsplan som har tagits fram. Det tog två år för landets politiker och bästa experter på området att ta fram förslag till en handlingsplan. De arbetade två år med den, och nu begraver Maria Larsson hela utredningen och förslagen. I stället tillsätter hon – jag räknade i hennes svar – inte mindre än fyra nya utredningar som ska jobba under flera år för att ta fram något nytt.

Så här gör en minister när hon inte får loss pengar för sin verksamhet. Då begraver hon de gamla förslagen och tillsätter nya utredningar. Finansieringen av handlingsplanen för den sociala barn- och ungdomsvården skulle ha kostat 27 miljoner kronor per år, och det skulle sedan ha varit en specialinriktad femårig satsning som sammanlagt skulle ha kostat 449 miljoner kronor. Det är småpengar i jämförelse med de stora skattesänkningar som ni har gjort. Ändå verkar det som att Maria Larsson inte har fått loss pengarna till denna satsning. Hennes väg ut blir då i stället att tillsätta fyra nya utredningar som ska jobba mer.

Barnen har väntat tillräckligt länge på att vi ska stärka kvaliteten i den sociala barn- och ungdomsvården, Maria Larsson. Du lovade före valet att göra något, inte bara tillsätta nya utredningar. Genomför handlingsplanen, Maria Larsson. Det är dags att få tummarna loss.

Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag har mött många av dessa barn. Jag har jobbat som lärare i många år. Jag har alltid brunnit för att försöka förbättra deras villkor.

När jag kom in i Regeringskansliet, Morgan Johansson, var jag förvånad över hur lite som var gjort. När jag tog över som ansvarig minister, där du hade härskat länge, fanns ingen kunskap om hur många anmälningar som görs under ett år av barn som far illa. Det fanns ingen statistik på hur många av anmälningarna som leder till en åtgärd, eller hur många av åtgärderna som faktiskt förändrar situationen i praktiken för barnen. Den statistiken finns inte, vilket också har påtalats av den utredning som tittar på hur vi ska öka kunskapen i socialtjänsten.

Det här, Morgan Johansson, är den situation du lämnade efter dig. Det är en brist på kunskap med en förkärlek för en handlingsplan som fick massiv kritik av remissinstanserna. Vi har verkligen försökt att ta till vara så mycket som möjligt, men tyvärr höll inte beredningsunderlaget

mättet. Det var därför som kritiken uppstod. Det fanns mycket kritik mot att det skulle bli oklarheter.

Vi har genomfört en del av förslagen. Vi har lagt till nya förslag som stärker barns möjlighet att komma till tals, men tyvärr gick det inte att göra mer av det. Jag vet att Socialdemokraterna är förtjusta i ordet handlingsplan. De är ibland motiverade. Men handlingsplaner som inte har uppföljningsbara mål leder till få förändringar i praktiken för barn som far illa. Morgan Johansson har viftat med en handlingsplan, men när den inte förändrar något i praktiken – det riskerar detta att inte göra – vill jag ta fram verktyg, handlingar och åtgärder som kan förändra verkligheten för dem som behöver vuxnas stöd mer än andra.

Morgan Johansson återkommer till pengarna. Han far med rena lögner och säger att de ville satsa 130 miljoner på ökad tillsyn. Men, Morgan Johansson, jag står precis här och berättar att av de totalt 210 och därtill 100 arbetstillfällena var det 30 som användes. Använd inte en siffra som inte är relevant i sammanhanget. 30 tjänster framgår av länsstyrelsens egen utvärdering. De fick fullfölja sitt uppdrag som var tänkt. Det skedde ingen förändring.

Den sociala barn- och ungdomsvården är en prioriterad del för den nya regeringen. Det är nästan inget område som jag har jobbat så mycket med, som har så hög prioritet och som vi satsar så mycket pengar på. Vi har till exempel tillfört 230 miljoner för att minska trycket och väntetiderna till barn- och ungdomspsykiatri. Ni lämnade också här något som inte fungerade väl och där barn inte får sina behov tillgodosedda.

Nej, Morgan Johansson, de åtgärder som vi nu vidtar är saker som kan förändra på sikt. Vi kompletterade den utredning du hade beställt med förslag om att barn ska ha rätt att komma till tals, få uttrycka sin vilja, få bli dokumenterade. Vi har skärpt lagstiftningen när det gäller LVU. Det är viktigt för mig att barnen själva ska tillfrågas och få komma till tals. Det är ett förbisett faktum – det fanns med inom ramlagstiftningen men följdes inte till exempel när det gäller LVU. Det är stora ingripanden i barns liv som förändrar omständigheter. Barn måste få känna sig så trygga som möjligt också när vuxenvärlden till del har svikit dem.

Anf. 13 MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Man ska vara försiktig med orden, statsrådet, när man anklagar andra för att ljuga. Om du går tillbaka till protokollet kommer du att se att jag pratade om den över huvud taget breda satsningen på tillsyn i länsstyrelserna. Det här var en del av det. Så var det. Det möjliggjorde bland annat det tillsynsuppdrag som sedan genomfördes. Anklaga inte andra, Maria Larsson, för att ljuga. Det är inte snyggt. Så gör man inte i en debatt, Maria Larsson.

Vi tillsatte en utredning som skulle se över bristerna i den sociala barn- och ungdomsvården. Den levererade ett resultat till mig 2005. När utredningen kom slöt Kristdemokraterna upp bakom handlingsplanen. Ni hade en del reservationer i utredningen om viss lagstiftning, men i huvudsak slöt ni upp bakom att en handlingsplan behövdes. Alla de borgerliga partierna slöt upp bakom detta.

Vi två hade en debatt i Visby. Rädda Barnen hade ordnat ett seminarium sommaren före valet. Då fanns det ingen hejd på vad Maria Larsson lovade att hon skulle genomföra om hon fick träda till som satstråd.

Då lovade hon guld och gröna skogar. Det första hon gjorde var att dra in pengar från länsstyrelserna. Det andra hon gjorde, som vi har sett i dag, var att begrava utredningen i nya utredningar. Hon har tillsatt fyra nya utredningar eftersom hon anser att det inte finns någon statistik. Därför kan hon inte genomföra det hon före valet var överens om var så viktigt.

Grunden i detta är att Maria Larsson inte har fått loss pengar. I praktiken har vi inte sett ett öre som har gått ut till denna sektor, den sociala barn- och ungdomsvården. Det här är en regering som i andra fall brukar vara frikostig med skattemedel. Jag räknar på den förmögenhetsskattesänkning som ni har genomfört. Du skulle ha fått 40 handlingsplaner för att förstärka den sociala barn- och ungdomsvården bara för vad det kostar att sänka skatten för de allra rikaste i Sverige. Ni har gjort en prioritering. Ni sänker skatterna för de rikaste, och de barn som har farit illa får stå tillbaka med den nya regeringens politik.

Återigen: Behoven är större än vad vi kanske föreställde oss innan vi tillsatte den här utredningen och innan vi gjorde den förstärkta tillsynen.

Ungefär 5 600 barn är i dag är placerade på hem för vård och boende i Sverige. Många av dem har en väldigt svår bakgrund, har varit utsatta för sexuella övergrepp och misshandel. En del av dem håller själva på att ta sig in i kriminalitet eller missbruk. De kanske har föräldrar som missbrukar. De har blivit svikna av vuxenvärlden en gång. När de då tas om hand av samhället gäller det att samhället kan stå upp för den bästa och högst kvalificerade vården av dem. Annars kommer vi att svika dem en gång till.

När det då visar sig att det finns stora brister – som sagt var på 144 av de 156 HVB-hemmen; det var bara 12 som klarade sig utan kritik – är det dags att handla. Då kan man inte bara sitta och tillsätta nya utredningar. Då får man ta fram pengarna. Annars kommer vi, som sagt, att svika de här barnen en gång till. Pennalism och mobbning, sexuella trakasserier, 24 barn som inte fått gå i skola – det är några av de nedslag som rapporten gör på missförhållandena vid HVB-hemmen.

Än en gång, Maria Larsson: Göm dig inte! Gör nu inte långa utläggningar om att du inte hade någon statistik när du tillträdde! Berätta i stället för oss: Tänker du ta fram några pengar över huvud taget till den sociala barn- och ungdomsvården? Tänker du se till att genomföra det som du lovade före valet?

Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det är mycket retoriska övningar när vi debatterar, Morgan Johansson.

Ja, vi slöt upp på handlingsplanen i ett första skede, därför att det här är prioriterade frågor för Kristdemokraterna. Det är prioriterade frågor för hela alliansregeringen att se till att det görs insatser för de barn och ungdomar som far illa.

Men när vi så tydligt får en stark kritik från remissinstanser om att otydligheten ökar, att man inte kommer att uppnå det som avsågs – som jag hoppas avsågs – och att beredningsunderlaget inte håller för att gå till beslut får man lyssna på det om man är klok som statsråd och försöka göra det som är möjligt och försöka hitta andra framkomliga vägar för att stärka de här barnens situation.

Jag undrar varför Morgan Johanssons partikamrater inte hade några invändningar när vi beslutade om den sociala barn- och ungdomsvården, om *Källan till en chans* som låg till grund för den proposition som vi beslutade om här i riksdagen. Det fanns inga reservationer från Socialdemokraterna. Det var ingen som tyckte något annat än det som föreslogs i den proposition som vi lade fram.

De satsningar som Morgan Johansson vill göra, i form av en handlingsplan som skulle vara otydlig till sitt innehåll, var inget som föreslogs från Socialdemokraterna. Tyvärr, Morgan Johansson, ställde inte ditt parti upp för det som du står här och argumenterar för i dag.

Jag skulle vilja hålla fast vid att Morgan Johansson inte far med sanning utan med osanning. Så här skriver man till exempel från Socialdemokraternas sida i höstbudgeten: Regeringens neddragning på länsstyrelsernas tillsynsverksamhet drabbar tillsynen av barn- och ungdomsvården. Det är inte sant, Morgan Johansson.

Barnuppdraget på länsstyrelserna fortsatte precis som det var tänkt ursprungligen. Alla de pengar som Morgan Johansson säger tillfördes den sociala barn- och ungdomsvården – det stämmer inte. Det var en liten del av det totala antalet tjänster som ni inrättade för att dölja en del av arbetslösheten inför valet. Det var 30 tjänster som tillkom för att syssla med det här. Det barnuppdraget har fortsatt. Vi har också fått rapporterna.

De här retoriska övningarna nyttar inte särskilt mycket till om vi inte kan få till stånd en förändring. Det resultat som jag ser ute i kommunerna av hur den sociala barn- och ungdomsvården sköts och hur tillsynen fungerar gör mig bekymrad. Därför har vi redan nu tillfört mer resurser till tillsynen. Det ligger ett extra tillsynsuppdrag där vi också skjuter till mer pengar nu. Morgan Johansson kan tydligt se det om han bara bemödar sig att läsa budgeten.

Faktum är att det inte fanns några reservationer om den sociala barn- och ungdomsvården när propositionen lades fram och beslutades i kammaren. Morgan Johansson borde kanske ha talat med sina partikamrater. Det finns inte heller några satsningar på det här från Socialdemokraterna i deras budget.

Anf. 15 MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Vi kan väl ändå vara överens, Maria Larsson, om att om man skjuter till 130 miljoner kronor för att stärka tillsynen och det första som händer sedan är att ni drar in de pengarna har länsstyrelserna fått det svårare att genomföra de tillsynsuppdrag som vi hade gett dem. Det är väl ren logik.

Om länsstyrelserna ändå har klarat av att genomföra barnuppdraget, genom att ta pengar från andra delar, kanske från tillsynen av äldreomsorgen, eller fått prioritera om är det en annan sak. Då har länsstyrelserna försökt klara det här trots den situation som regeringen försatte dem i. Om man drar in pengar som är avsedda för tillsyn kommer tillsynen att drabbas.

Jag konstaterar att här sitter en utredning i två år för att lägga fram en förslagslista för att stärka den sociala barn- och ungdomsvården, och Kristdemokraterna är med på huvuddragen. Man är till och med beredd att lova mer pengar, mer insatser, före valet. Efter valet är det totalt tyst.

Sedan tar det två år, och så begraver man förslagen i ett nytt berg av utredningar – det är fyra utredningar som Maria Larsson nu ska tillsätta.

För mig är bilden ganska klar. Det här är en regering som har gjort andra prioriteringar. Ni har prioriterat skattesänkningar för de allra rikaste i stället för sociala reformer. Då blir det så här. Då har ett statsråd på Socialdepartementet inget annat val än att försöka låtsas att hon gör någonting genom att tillsätta nya utredningar. Jag känner nästan lite med Maria Larsson på det sättet, därför att det är en väldigt svår situation. Får man inte pengar till att genomföra det man vill hamnar man i en väldigt svår debattsituation.

Här fanns ett gott underlag. Maria Larsson säger att det var massiv kritik från remissinstanserna, men det är inte precis det jag kan läsa i hennes svar. Hon säger att det fanns problem när det gällde uppföljningen. Ja, det hade man säkert kunnat lösa under beredningsprocessen på departementet.

Nej, få ur tummen nu, Maria Larsson!

Anf. 16 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag är faktiskt stolt över att vi äntligen börjar få ordning på den sociala barn- och ungdomsvården, att vi har satt en massa förslag i sjön som kan få betydelse för barnen där det handlar om att stärka deras rätt att få komma till tals, att bli dokumenterade, att få sin vilja dokumenterad. Det är så centralt. Det har den nya regeringen sett till. Det fanns inte på plats. Det fanns inte i utredningen *Källan till en chans*.

Jag är så nöjd med att vi har gett Socialstyrelsen i uppdrag att börja med benchmarking, att jämföra mellan kommunerna hur kvaliteten på den sociala barn- och ungdomsvården ser ut och att vi får fram kvalitetsindikatorer för att börja mäta. Det här är ett arbete som har varit försummat under lång tid. Det fanns inte på plats när Morgan Johansson lämnade. Vi har gjort otroligt mycket som får stor betydelse för de här barnen i framtiden.

Det är bara att konstatera att det inte fanns några andra förslag från Socialdemokraterna när vi lade fram propositionen här i riksdagen, även om Morgan Johansson står här och försöker få det att låta så. Det fanns inte mer pengar från Morgan Johanssons parti när det gällde de här satsningarna. Morgan Johansson verkar ha varit ett väldigt ensamt statsråd som nu inte har något stöd för sina idéer.

Vi gör allt vad vi kan. Vi har också tillfört mer resurser inom ramen för barn- och ungdomspsykiatri när det gäller tillsyn av den sociala barn- och ungdomsvården. Det är ett högprioriterat område. Det är alldeles för många barn som far illa i vårt samhälle, och vi måste se till att vi har en socialtjänst som bemöter dem med en kunskapsbaserad grund för att kunna sätta in rätt metoder och rätt åtgärder men som också låter barnen komma till tals. Vi måste ha en väl fungerande tillsyn.

Det är vad jag arbetar efter och som jag kommer att se till finns på plats. Det var inget bra fögderi som Morgan Johansson lämnade efter sig. De stora brister som man lämnade efter sig har vi nu sett i åtskilliga rapporter.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Eva Selin Lindgren har ställt några frågor till mig om musselodling. Hon vill veta hur vi som alternativ till skrotningsstöd kan stödja ombyggnaden av fiskebåtar så att de kan användas för att skörda musslor. Hon vill också veta hur vi kan stimulera musselförädling för humankonsumtion och foderproduktion. Slutligen vill Eva Selin Lindgren veta om jag i samband med kommande forskningspolitiska inriktningar kommer att verka för en samlad satsning gällande kommersiell musselodling.

Jag kan börja med att konstatera att jag delar Eva Selin Lindgrens syn att det är viktigt att vi utvecklar vattenbruket i Sverige. Det ligger helt i linje med min vision: Vi ska bruka utan att förbruka. Vattenbruk bedrivit på rätt sätt kan spela en viktig roll för sysselsättningen i glesbygd. Omfattningen av svenskt vattenbruk i ett europeiskt perspektiv är liten, men kan öka om man inriktar sig på rätt arter och bedriver det på ett miljövänligt sätt. Våra krav på renare vatten innebär att utsläppen av närsalter från alla sektorer ska vara så låg som möjligt.

Jag har tillsatt en utredning för att analysera förutsättningarna för ett ekonomiskt och ekologiskt bärkraftigt svenskt vattenbruk. Vi har också verkat för en positiv inställning till vattenbruket på EU-nivå. I dag finns det medel inom Europeiska fiskerifonden för att skapa möjligheter för vattenbruket. Målet är att ge ökad tillväxt genom innovation, kompetensutveckling och nya samarbetsformer.

Musselodling har mycket goda förutsättningar för att bli en viktig näringsverksamhet i Sverige. Ett tag såg det ljus ut med svensk musselproduktion. Tyvärr satte en period av algbloomingar stopp för det, då dessa alger tidvis innehöll giftiga ämnen som musslorna tog upp. Vi har i dag bättre redskap för att handskas med problemet och jag ser inga hinder för att produktionen av musslor i framför allt Västsveriges kustområden ska kunna öka. Musselodling utgör också ett kostnadseffektivt sätt att minska mängderna närsalter i havet. Musselodling används redan i dag som ersättning för rening i kommunala reningsverk och skulle kunna komplettera också åtgärder för enskilda fastigheter och jordbruksverksamheter. Experiment visar att musselodling också är möjlig i Östersjön, varvid musslorna kan användas som djurfoder eller gödselmedel.

Att bygga om fiskefartyg till musselskördare låter som en spännande idé. Vi har i dag en överkapacitet i fiskeflottan och att hitta alternativa användningsområden för fiskefartyg är något jag ser positivt på. Skrotningsstödet är framför allt ämnat för skrotning och inte för att bygga om fartygen till annan kommersiell verksamhet som till exempel musselskördare. Stöd kan i vissa fall ges för ombyggnationer gällande mer offentlig verksamhet som till exempel utbildning, forskning eller kulturändamål. Däremot finns det EU-medel genom Europeiska fiskerifonden för nyinvesteringar i vattenbruk.

Det finns också EU-medel för förädlingsverksamhet. Det finns goda förutsättningar att öka musselförsäljningen i Sverige och övriga Europa. Den svenska musselmarknaden består främst av svenskproducerade färska musslor. Jag ser att det finns bra förutsättningar för en utbyggnad

Svar på
interpellationer

av musselförädlingen i Sverige. En framgångsrik musselindustri kräver inte bara odling utan också en beredningsindustri och självfallet framgångsrik försäljning.

När det gäller forskning och utveckling är målet i den nationella strategiska planen för fiskerinäringen 2007–2013 att utveckla vattenbruket på flera områden och det finns tillgängliga medel inom EU även för att stödja detta. I planen har vi uppmärksammat dels att odling av musslor i Sverige har minst lika goda förutsättningar för odling som konkurrentländerna, dels framhållit de positiva miljöaspekterna samt understrukit att förutsättningarna för odling bör utvecklas och förbättras. En viktig aspekt av musselodling är förbättrade metoder för att hitta lämpliga odlingsområden. Vi behöver arbeta vidare med att utveckla detta, liksom att utveckla analysmetoder för olika algtoxiner. Det finns brister när det gäller marknadsföring av musslor vilket kan överbryggas med utbildningsåtgärder. Det är viktigt att det finns möjligheter till erfarenhetsutbyte för att verka för en modernisering och introduktion av nya tekniker. Musselodlingars miljöfördelar är viktigt att ta hänsyn till i vattenplaneringen genom att det integreras och samordnas i kommuners översiktsplaner. Lysekils kommun är ett exempel på detta, där man aktivt arbetar med att använda musslor för kväverening.

Avslutningsvis vill jag återigen understryka att det är min förhoppning att vattenbruket ska växa i Sverige. Jag kommer att göra mitt till för att så ska ske men då behövs mer än ekonomiskt stöd. Det handlar också om inställning; att tro och ta till vara de goda förutsättningar för vattenbruk som finns i Sverige. Musselodling är speciellt intressant då det har mycket goda miljöegenskaper då det inte kräver något foder; i stället för att öka närsaltsutsläpp sänker en musselodling mängden närsalter i vattenet.

Anf. 18 EVA SELIN LINDGREN (c):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka jordbruksministern för hans vänliga och uppmuntrande svar. Det är glädjande att konstatera att vi delar synen på vattenbruket och på att det har en stor potential här i Sverige, inte minst för att vi har en så lång kust och för att vårt västerhav är relativt rent jämfört med de vatten som omger många av jordens länder. Musselodlingen är ett utmärkt komplement till fiske och fiskodling, men den har hittills utnyttjats i alltför liten utsträckning.

Det är också glädjande att höra att ministern har arbetat med att stimulera andra EU-länder att inta en positiv attityd till vattenbruket och att se det som en tillväxtmöjlighet inom unionen som både kan skapa nya näringstillfällen och dessutom göra en viktig miljöinsats genom att hjälpa till att minska fosfor- och kvävebelastningen på våra kustvatten.

I Skagerrack och Kattegatt uppges fosfortillförseln ha ökat fyra gånger under efterkrigstiden, och kvävehalterna har mer än fördubblats. Detta leder till ökad produktion av växtplankton och alger och ger upphov till syrefattiga bottenar, grumligt vatten och igenväxning av grunda havsvikar.

Många utsläppskällor är diffusa, till exempel läckage från jordbruksmark och luftföroreningar från trafik, industrier och andra verksamheter. Reningsverk kan inte råda bot på de diffusa källorna utan gör störst nytta vid punktutsläpp.

Länsstyrelsen i Västra Götaland anger i sitt åtgärdsprogram mot övergödningen att kvävebelastningen på kustvatten ska ha minskat med ca 2 750 ton per år till 2011. 500 ton av dessa skulle kunna åstadkommas med en årlig skörd av 50 000 ton musslor längs kusten. Det är intressant att notera att jordbruksministern nämner att också enskilda fastigheter och jordbruk vid kusten skulle kunna använda musselodling som ett sätt att själva ta hand om de närsalter som läcker ut från deras mark och på så sätt sluta sina egna kretslopp. Jag ser fram emot det.

Vi har behov av att använda kväve, fosfor och kalium som växtnäring. Det är ämnen som musslorna tar upp och som sedan finns i dem. Musselmaterialet kan vara en bra kombination av näringsämnen för odling av bland annat spannmål. Man kan därför odla musslor för mänsklig konsumtion och sedan använda det som kasseras, det vill säga resterna – ca en tredjedel av musselköttet blir över – som gödningsmedel eller för att lägga i en kompost. Gjorda försök visar att detta är framgångsrikt. Man har också gjort framgångsrika försök med att använda blåmusslor som foder för att utfodra värphöns, bland annat som en del i ett svensk-norskt FoU-samarbete.

Torkade blåmusslor mals till ett mjöl som ingår i fodret till kycklingar och värphöns i stället för fiskmjöl. Det visar sig att äggen smakar bra och att gulorna blir gulare med musselkött. Det verkar över huvud taget vara en framgångsrik metod.

Den viktigaste användningen är trots allt som föda för människor. I Sverige äter vi, som har påtalats, relativt lite musslor. Konsumtionen i Europa är omkring tusen gånger högre och världsproduktionen uppskattas till 1,5 miljoner ton.

Anf. 19 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Jag tycker att det är en väldigt viktig fråga som Eva Selin Lindgren lyfter fram om havsbruk och vattenbruk och kanske främst musselodling.

Jag tackar jordbruksministern för ett heltäckande och positivt svar och inställning till detta. Det måste ju vara väldigt glädjande för ministern att för en gångs skull få diskutera ett ämne där vi har en havsresurs som biologiskt närmast kan ses som oändlig. Det gäller ju både den musselodling vi diskuterar och även ostronodlingar som nu dyker upp på västkusten.

Vi har en efterfrågan i stora delar av Europa. Vi har en miljöpåverkan som närmast är positiv med närsalter och annat som lyfts ur havet. Det har nämnts här tidigare. Man har nu kunskap att hantera detta både när det gäller musselodlingar, giftproblematiken och när man ska skörda.

Det projekt som har kommit i gång på Koster, där man har satsat över 20 miljoner, visar att man ser det som en stor potential att affärsmässigt kunna tjäna pengar på detta. Där har man målet att kunna producera upp till 30 000 ton ostron. Sätter man det i relation till den svenska konsumtionen som är endast 60 ton förstår man vilken produktion det är fråga om.

Jag vill problematisera något ytterligare genom att ta upp den uppföljning som man har gjort inom miljö- och jordbruksutskottet och som kom i oktober. Den heter *Uppföljning av de fiskepolitiska insatsernas*

resultat och konsekvenser för företag inom fiskeområdet. Där behandlas även vattenbruket och musselodlingen, som vi diskuterar i dag.

När det gäller strukturstöden kunde vi, när vi gjorde uppföljningen, konstatera att myndigheterna paradoxalt nog tyckte bättre om strukturstöden än vad de företag gjorde som skulle gynnas av dem. Det måste man ta med sig när man diskuterar detta vidare så att det verkligen hamnar så att företagen känner att man kan använda detta i sin utveckling.

Vi kunde också konstatera att tillståndsprocesserna många gånger var krångliga och att det fanns ett liknande förhållande som inom fiskeområdet; man efterlyste en större samverkan mellan näring, forskning och myndigheter. Även inom detta område fanns det någon sorts misstro som vi naturligtvis måste arbeta med för att kunna utnyttja den jättepotezial som finns inte minst längs den svenska västkusten.

Något annat väldigt viktigt i det här sammanhanget är att man planerar fysiskt för den här typen av odlingar. Även om man har en positiv miljöpåverkan när det gäller övergödning måste man ta en fysisk plats i våra skärgårdar. I utredningen som kom i maj, *En utvecklad havsmiljöförvaltning*, tar man upp att man regionalt måste öka planeringen av havet. Då kommer naturligtvis den här diskussionen upp. Det är då en naturlig del att man planerar in både för musselodlingar och för ostronodlingar. Det unika med den här typen av odlingar är att man har en positiv miljöpåverkan.

Den problematik som man har med fiskodling finns alltså inte. Där tillför man organiskt ämne till havet.

Anf. 20 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig konstatera att vi har mycket goda möjligheter att öka produktionen av musslor i Sverige. Låt oss för den skull inte glömma bort det som Lars Tysklind tog upp, nämligen att vi också har goda förutsättningar för odling av ostron. Det finns alltså inget motsatsförhållande där.

Jag vill också konstatera att vi i dag har en produktion på inte mycket över 1 000 ton per år. Det finns redan i dag tillstånd som möjliggör en produktion upp till 9 000 ton. Trots detta är det viktigt att man i den kommunala planeringen och översiktsplaneringen i kommunerna tar hänsyn till det vattenbruk som är möjligt att utveckla inte minst i kustområden på västkusten.

Vår bedömning är att det skulle vara möjligt att i vårt land på ett miljöriktigt sätt producera kanske hela 60 000 ton musslor. Det skulle innebära att vi tog i anspråk en yta som faktiskt inte är större än 380 hektar. Det är ju inte någon särskilt stor yta i jämförelse med många andra verksamheter.

Det skulle, som jag påtalade i mitt svar på interpellationen, ge många nya sysselsättningstillfällen, oftast i bygder som är i särskilt stort behov av nya sysselsättningstillfällen.

Jag vill påstå att det generellt finns ett stort intresse och en stor acceptans för den här typen av verksamhet i berörda områden. Det gläder mig, i all synnerhet som det ibland när det ska bedrivas ny och för människor främmande verksamhet brukar uppstå diskussioner och frågor som ställer grupper och verksamheter emot varandra.

Anf. 21 EVA SELIN LINDGREN (c):

Fru talman! Jag vill kommentera några av svaren från jordbruksministern.

Att bygga om fartyg är tydligen inte möjligt med svenskt stöd annat än för väldigt speciella ändamål, som om de används i utbildning eller liknande. Man kan ändå ta chansen. Det finns gymnasier i Västsverige som arbetar med havsbruk och relaterade verksamheter. Jag hoppas att man hänger på. Det hänvisas också till EU-medel, vilket är intressant.

Generellt kan man säga att det skulle vara en del av vårt kretslopp att återanvända fartyg eller delar av dem. Det är lite beklämmande om man måste skrota dem och skicka iväg till andra platser sådant som vi en gång har renodlat och framställt.

När det gäller att stimulera musselodling sägs i svaret att det gäller att ta till vara förutsättningarna. Folk har inte tagit till vara detta tillräckligt.

Då kommer frågan: Hur ska man uppmuntra det självförtroende och den drivkraft som behövs för att människor ska ta itu med detta? Vi kan tänka lite grann på vad Maud Olofsson brukar säga. Hon säger att det behövs ett värderingsskifte, nämligen att du kan själv och att du inte alltid behöver luta dig mot myndigheter och så vidare utan att det gäller att själv ta tag i det.

Jag undrar om jordbruksministern har något inspel kring detta, alltså hur vi ska ta tag i detta värderingsskifte, speciellt för oss i Västsverige.

När det gäller FoU-satsningarna konstaterades nyss att det råder en viss brist på samverkan. Jag håller med om det. Det är ett generellt problem i hela forskningsvärlden att forskningen inte alltid samverkar med branscherna. Där tror jag att alliansregeringen kan göra skillnad mot vad som har varit hittills.

Anf. 22 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Det har här talats om inställning, och jag tror att detta har mycket med inställning och tradition att göra. Jag kan tycka att det är lite märkligt att man inte har tagit ut denna högvärdiga proteinprodukt längs Bohuskusten tidigare för mänsklig konsumtion. Men jag tror att det i grunden har något med algtoxiner att göra och att man inte har kunnat hantera detta riktigt och att människor faktiskt har blivit sjuka många gånger när de har ätit detta. Men med dagens kunskap är det problemet borta.

När det gäller efterfrågan är det lite underligt att man på restauranger i Sverige i dag har en annan typ av musslor som definitivt inte är svenska. De kan ibland komma så långt ifrån som från Nya Zeeland. Det är en lite märklig situation när vi egentligen har ett hav på västsidan som kan producera en i det närmaste oändlig mängd musslor. Det är faktiskt uppbyggt på det sättet. Det är nästan för bra för att vara sant att man bara kan lägga ut en lina. Sedan planterar musslorna sig själva och föder sig själva. Det är egentligen bara att skörda vid rätt tillfälle.

Det finns en annan gren som jag tror är väldigt viktig att ta med i denna diskussion. Det är en sak att producera en råvara. Men det finns också en stor potential på förädlingsindustrisidan. Där har vi i Sverige kanske inte varit så lysande. Men det har med företagspolitiken i stort att göra, att Sverige blir mer företagsvänligt och att man gör det lättare för företagare, så att människor tar risker att starta företag.

*Svar på
interpellationer*

Inte minst den ostronodling som man har startat på Koster där man har satsat mycket pengar visar att det finns en tilltro till att det finns en lönsamhet i detta.

Det finns nu ett uppdrag på Fiskeriverket om att myndigheterna ska prioritera denna fråga och verkligen jobba aktivt med att utnyttja den enorma resurs som vi har i detta sammanhang, inte minst för att kunna skapa sysselsättning i delar av landet där fisket har gått tillbaka. Det finns därför ett stort behov av detta.

Anf. 23 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag har i mitt interpellationssvar pekat på de möjligheter som finns att använda utskrotade fartyg för denna typ av verksamhet. En möjlighet som jag har pekat på är att använda dem för utbildningsändamål. Därtill ska jag säga, vilket också står i svaret, att det faktiskt finns EU-medel för den som vill etablera en verksamhet. Här handlar det, som jag ser det, mycket om att ta vara på de möjligheter som finns när det finns en marknad och när det finns möjligheter att utvidga en sysselsättning och då oftast i områden som behöver fler jobb för att försörja fler människor.

Jag vill också påpeka att jag har talat med aktörer – kommuner, länsstyrelser men också fiskets organisationer – för att peka på de möjligheter som finns på detta område. Jag kan efter dessa samtal konstatera att det finns ett intresse, både från marknadens aktörer och från offentliga myndigheter, att hjälpa till att utveckla denna verksamhet, och det gläder mig mycket.

Det är ett av skälen till att jag har tillsatt en vattenbruksutredning. Jag har bett en särskild utredare att analysera vilka förutsättningar som finns men också att identifiera de hinder som finns för att vi ska komma vidare med de möjligheter som jag ser med ett ökat vattenbruk.

Denna utredare ska också undersöka de delsektorer som finns. Det handlar inte bara om musslor utan kanske även om kräftor och vanlig fisk för humankonsumtion. Men det handlar också om att använda en produktion för att till exempel i ett efterföljande led använda produkten som gödselmedel.

Slutligen ska jag säga något om gifter, toxiner. Vissa alger bildar gifter, och de kan ackumuleras i bland annat musslor. Vi hade problem med detta, som sägs i svaret, för drygt tio år sedan. Men det är, enligt de uppgifter som jag har, inte lika stora problem med detta i dag som det var i början av 80-talet. I dag har man funnit bra metoder för att undersöka om musslor har gifter i sig eller inte. Därför har man möjligheter på ett annat sätt än vad man hade på den tiden. Det gläder mig att vi har kommit ytterligare en bit på vägen för att formulera oss kring en lönsam verksamhet som minimerar risken för den företagare som drar i gång denna typ av verksamhet.

Anf. 24 EVA SELIN LINDGREN (c):

Fru talman! Jag ska bara göra en liten kommentar när det gäller det sista som jordbruksministern sade. Jag tror att det som han sade om att också stödja nya tekniker och nya metoder är väldigt viktigt apropå algtoxiner. Där har vi också en stor kompetens om man så att säga syr ihop detta tvärsöver hela vetenskapsfältet. Från Chalmers till havsmiljöinstitut

och andra aktörer har vi en väldigt bred kompetens. Det betyder att näringen också kan sysselsätta väldigt många olika människor, alltifrån dem som skördar, till dem som kör fartygen och till dem som förädlar, förädlingsindustrin. Egentligen är ingen utestängd.

Prot. 2007/08:118
23 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 25 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att vi hjälps åt att lyfta fram de möjligheter som finns att utvidga verksamheter. Inte minst tycker jag personligen, men också i min egenskap av jordbruksminister, att det är viktigt att peka på de möjligheter som finns på den svenska lands- och glesbygden i fråga om ökad verksamhet som i detta fall dessutom kan förena en ökad aktivitet med en miljönytta.

Jag tackar för interpellationen och debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2007/08:740 om tävlingsdjurskydd

Anf. 26 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tina Ehn har frågat mig om jag avser att verka för ett krav på starkt djurskydd i det nya avtalet mellan staten och trav- och galoppsporten.

Precis som interpellanten nämner är djurskydd en mycket viktig fråga. I Sverige har djurskyddsfrågor en bred och djup förankring i människors medvetande, och principen att djur ska garanteras skydd ingår som en viktig del i det svenska kulturarvet. Djurskyddslagen slår klart och tydligt fast att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande. Lagstiftningen innehåller också generella bestämmelser om att djur inte får överansträngas och att de inte får agas eller drivas på med redskap som kan sära eller på annat sätt skada dem.

För att ta hänsyn till de särskilda risker från djurskyddssynpunkt som tävlingar med djur kan medföra finns även särskilda regler. Av dessa framgår att djur inte får tränas för eller användas vid tävling på sådant sätt att de utsätts för lidande. Med lidande menas både fysiskt och psykiskt lidande.

Ett djur som tränas för eller används vid tävling ska, enligt bestämmelserna, vara fritt från skada och sjukdom som kan antas förorsaka lidande. Den som tränar eller tävlar med djur ansvarar dessutom för att de prestationskrav som ställs är anpassade till det enskilda djurets förmåga. Djur får heller inte dopas eller utsättas för andra otillbörliga åtgärder som påverkar djurets prestationsförmåga eller temperament. Därutöver finns även bestämmelser om att utrustning som används till hästar ska vara väl anpassad, utformad och anbringad samt i ett sådant skick att den inte orsakar skador eller sjukdom.

De nyss nämnda bestämmelserna innebär även att det som huvudregel ska finnas en veterinär vid offentliga tävlingar med djur. Veterinären ska besiktiga djuren och tävlingsområdena och har rätt att stoppa eller förbjuda en tävling eller ett visst djur från att delta i tävlingen.

Regeringen förordnade den 11 december 2006 en särskild utredare med uppgift att se över den nuvarande djurskyddskontrollen vid tävlingar med djur och överväga hur denna bör vara organiserad. Utredaren presenterade i november 2007 sina förslag i betänkandet *Bättre djurskydd – mindre krångel*, (SOU 2007:86), där det bland annat föreslås att ban- och tävlingsveterinärerna inte längre ska behöva vara anställda av Jordbruksverket utan i stället förordnas av länsstyrelsen. Sammanfattningsvis leder förslagen enligt utredaren till enklare bestämmelser med en minskad administration och med lägre kostnader för tävlingsdeltagarna, samtidigt som djurskyddet förbättras. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition i ärendet.

Tina Ehns fråga handlar också om det avtal som finns mellan svenska staten och trav- och galoppsporten. Avtalet reglerar ansvarsförhållandena mellan staten, Svenska Travsportens Centralförbund, Svensk Galopp och AB Trav och Galopp. Nuvarande avtal löper ut den 30 juni 2008, med möjlighet till sex månaders förlängning om parterna är överens om det. Innehållet i avtalet är föremål för diskussioner mellan staten och trav- och galoppsporten. Jag har noterat Tina Ehns önskan om ett uttalat krav på ett framsynt och starkt djurskydd i det kommande avtalet. Frågan om ett gott djurskydd vid tävlingar med hästar ser jag som mycket viktig, och den kommer också fortsatt att vara en angelägen fråga för regeringen. Hur det exakta innehållet i avtalet kommer att se ut avgörs efter diskussioner mellan parterna och är därför för tidigt att gå in på i dagsläget.

Anf. 27 TINA EHN (mp):

Fru talman! Jag får börja med att tacka så mycket för svaret från jordbruksministern. Jag är glad att få möjligheten att ta upp denna fråga i dag med tanke på att det häromdagen var sista dagen för inlämnande av interpellationer före sommaren. Det här är en av dem som kom in i sista stund. Det är betydelsefullt för mig att ta upp frågan, och jag är tacksam att ministern tar sig tid att besvara interpellationen i dag. Jag kan förstå att det är problem när det kommer osedvanligt många interpellationer i sista stund, som det nu gjorde.

För mig är det viktigt att få lyfta fram denna fråga inför ett nytt avtal som ska skrivas – det är det som håller på att ske nu. Jag noterar i svaret att på frågan om att ställa djurskyddskrav i kommande avtal i framtiden, vilket man kan hoppas, får jag ett svävande svar. Det är det jag kanske hade förväntat mig att få.

Svaret är en upprepning av vad lagen säger och vad ambitionerna är, hur det borde vara. Men är det så i verkligheten? Banveterinärerna är förvisso veterinärer och väldigt kompetenta. De har att följa sina instruktioner i det som kallas för banveterinärinstruktionen. Man lägger ett stort ansvar i banveterinärers händer. Man litar till att de har de verktyg som de behöver och att de hinner med det som vi tar för givet att de ska hinna med, hinna kolla upp om alla hästar är okej. Det är hetsigt, och travhästar vill springa. De är tränade för det, de brinner och de vill i väg. Samtidigt finns det begränsningar för att hinna göra noggranna undersökningar före start. Hela tävlingen är planerad, den ska sändas i tv, och man har för-tidsvad att ha hänsyn till.

Spel på hästar är ett stort och viktigt folknöje för många. Vadhållningen har utvecklats via Internet, och det är ett nöje för människor. Det är både ett nöje och ett blodigt allvar för hästen. Det som är viktigt är att också djurskyddet utvecklas i samma takt som sporten i sig och att det håller lika hög status som själva travsporten. Även om det är mycket som är okej inom travsporten och man jobbar med mycket, kanske det går att ifrågasätta saker som har att göra med möjligheter att se till att hästarna mår bra enligt djurskyddslagen.

Ett scenario är att bettet ofta utlöser en tunggrörelse som en sväljreflex eller att hästen vill minska obehaget från bettet mot lanerna i munnen. När hästen gör det lägger sig gomseglät som ett lock mot svalgtaket och förhindrar att saliv kommer in i luftstrupen. Om hästen är starkt andfädd tvingas luft trots reflexen förbi gomseglät, och musklerna blir anpassade efter hand. Sedan slutar inte gomseglät tätt och blir utsatt för friktioner. Hästen får ett snarkande ljud vid ansträngning.

Det blir slapp, och man kan göra olika saker. Ibland amputeras gomseglät bort. Man kan också angripa symtomet genom att binda fast tungan så att hästen inte kan svälja eller avlasta ett ömmande område från bittets tryck med hjälp av en tunggrörelse. Då kan hästen förändra sitt läge med huvudet för att få bettet att verka mindre ömmande. Man kan lägga ytterligare saker på hästen som käkremmar och annat. Det är väldigt mycket teknik runt det hela. Allting gör man för att hästen ska springa effektivt och inte störas.

Man kan tycka att allting är frid och fröjd när symtomen försvinner. Men jag tror att det kanske finns anledning att ställa krav på ett modernare djurskydd inom en verksamhet som travar eller galopperar i väg, kan man säga, och som inbringar inkomster till staten. Djurskyddet behöver utvecklas i samma takt som sporten. Därför trycker jag på i denna fråga och vill fortsätta diskussionen.

Anf. 28 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt oss konstatera att det finns olika typer av tävlingar med djur. Lagstiftningen reglerar all denna verksamhet. Vi talar då om verksamhet som inte alltid handlar om spel med pengar utan som innebär att till exempel hästar används till dressyrtävlingar, hoppövlingar eller fälttävlan, men också nya verksamheter som kanske inte har bedrivits så ofta och så länge i Sverige som westerntävlingar där olika moment utförs som vi inte har jättestor kunskap om. Vi måste ha en lagstiftning som omfattar alla typer av verksamheter och inte bara inrikta oss på att ta med speciella bestämmelser i ett avtal som endast omfattar en del av den verksamhet som kan bedrivas med djur, i detta fall mest travövlingar. Den måste omfatta all verksamhet.

Trots detta säger jag att vad som kommer att ingå i det kommande avtalet blir föremål för en diskussion, precis som jag sade i mitt skriftliga svar, mellan staten och hästsportens organisationer. Sådana diskussioner kommer att behöva inledas under sensommaren för att få det färdigt nästkommande årsskifte. Jag kommer att initiera det, för jag tycker att det är viktigt att vi upprätthåller ett gott djurskydd i samband med hästövlingar, inte bara de tävlingar som det handlar om i avtalet utan alla andra tävlingar. Det man då kan diskutera är om vi kan hjälpas åt för att sprida kompetens och information om de bestämmelser och den lagstift-

ning som finns på området. Där kan staten hjälpa till genom att stödja forskning och kunskapsöverföring på området.

Jag tar alltså med interpellantens synpunkter inför de kommande diskussionerna om ett nytt avtal.

Anf. 29 TINA EHN (mp):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret.

Det är självklart så att alla djur ska omfattas av djurskyddet och även alla djur i tävlingsverksamheter.

Jag har fokuserat en del på just travsporten i den här interpellationen på grund av det avtal som ska skrivas mellan staten och Aktiebolaget Trav och Galopp. Tidigare har man i de här avtalen markerat en ambition att tillse en bred och folklig förankring i sporten. Men jag kan tänka mig att det finns ett utrymme för diskussioner om och synpunkter på hur det står till med djurskyddet och hur man kan utveckla det, för det måste ju ställas utom allt tvivel att man som banveterinär inte hamnar i en risk för konflikter.

Det som jag vill peka på är att moderniteten inom den här sporten lite grann har sprungit förbi veterinärorganisationerna, och vad jag förstår ändrar inte Tävlingsdjursutredningens förslag på detta. Det ska ju stå utom allt tvivel att det inte finns några konflikter mellan de olika områdena. Det är därför som jag ställer de här frågorna, utan att vara expert på vare sig trav eller galopp. Däremot har jag ganska stor personlig erfarenhet av hästar och deras beteende, vilket jag förstår att även jordbruksministern har. Vi vet också hur samarbetsvilliga de kan vara och hur enorma deras prestationer många gånger kan vara.

Anf. 30 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag förstår Tina Ehns fråga och menar att vi genom systemet som vi har med ban- och tävlingsveterinärer ser till att djurskyddet efterlevs i tävlingssituationer, alltså inte i bara de som handlar om spel utan i alla tävlingssituationer.

Som jag sagt tidigare slår djurskyddslagen klart och tydligt fast att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande. Men det är då viktigt att påtala, som också interpellanten gör, att saker och ting förändras. Utrustning utvecklas och nya metoder kommer till. Det är då viktigt att forska och kompetensutveckla på det här området så att vi hänger med lagstiftnings- och förordningsmässigt.

Det är också viktigt att poängtera, eftersom jag inte sagt detta tidigare, att den konflikt som kan uppstå mellan djurskyddsintressen och ekonomiska drivkrafter i spelsituationer är en fråga som övervägs varje gång vi överväger förändringar och kompletteringar i djurskyddslagen. Det kan handla om lantbrukets djur som hålls i en produktion som ska ge lönsamhet, men det kan också handla om hästar i en tävlingssituation.

Låt mig slutligen i det här inlägget, fru talman, slå fast att vi inte kan reglera saker och ting i avtal med en part. Det måste vi göra i lag och förordning. Däremot kan vi i avtal be någon att ytterligare informera sina medlemmar, organisationer eller liknande, men vi kan inte slå fast bestämmelser i avtal. Det känner vi inte i den svenska författningen.

Anf. 31 TINA EHN (mp):

Fru talman! Djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur får inte överansträngas. Inte heller får de agas eller drivas på med redskap som lätt kan såra eller på annat sätt skada djuret. Om ett djur är sjukt, skadat eller på annat sätt genom sitt beteende visar tecken på ohälsa ska djuret snarast ges nödvändig vård, vid behov av veterinär, eller andra åtgärder vidtas, om inte sjukdomen eller skadan är så svår att djuret måste avlivas omedelbart. Djur får inte tränas för eller användas i tävling på sådant sätt att de utsätts för lidande. Detsamma gäller vid film, videogram eller televisioninspelning och föreställning eller annan förevisning som anordnas för allmänheten.

I samband med detta har jag fått vetskap om ett annat problem, att klinikerna som finns vid travbanorna, som i och för sig är väldigt välutrustade, i allmänhet är stängda när tävlingarna pågår. Jag undrar om det är lämpligt. Man kan få skicka hästarna flera mil för behandlingar.

Vad jag förstår kan man i alla fall ställa krav i de här avtalen. Jag vet att det till exempel finns särskilda satsningar inom svensk hästsport som ingår i avtalet. Det vore intressant om jordbruksministern kunde utveckla vad det finns för möjligheter.

Jag hoppas att frågan kommer att tas på allvar, annars är det möjligt att jag återkommer i frågan.

Anf. 32 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag ber att få tacka för interpellationen, för jag tycker att det är viktigt att vi diskuterar den här saken, och gör det i en positiv anda, men också att vi gör det på ett sådant sätt att vi ständigt försöker förbättra verksamheten, så att vi undviker att djur skadas eller utsätts för lidande. Detta måste vi som sagt göra ständigt och jämt, inte minst därför att utvecklingen ständigt går framåt.

Låt mig därtill konstatera att vi svårligen kan ålägga privata verksamheter att ha öppet på speciella tider. Detta sagt apropå påståendet att vi skulle ålägga en verksamhet, i detta fall en veterinärklinik, att ha öppet. Jag ser stora svårigheter att i en öppen demokrati göra detta.

Däremot övervägs det nu, apropå den utredning som vi tillsatt och de synpunkter som vi har fått in från den, om vi ska ålägga ban- och tävlingsveterinärer att utföra akutsjukvård på djur som används i tävlingsverksamhet. Så är det inte i dag. Men i den situation som kan uppstå kan man överväga om ett sådant åläggande ska införas i någon förordning.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2007/08:741 om EU-definition av betesmark och målet om ett levande odlingslandskap

Anf. 33 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tina Ehn har frågat mig dels om jag avser att verka för möjligheten till en regional anpassning av den nya definitionen, dels hur jag avser att verka för att Sverige ska lyckas säkra hävden på dessa betesmarker samt därigenom säkra den biologiska mångfalden.

Åtgärder som syftar till att hävda betesmarkerna har hög prioritet. Riksdagen har beslutat om de nationella miljö kvalitetsmålen där ett av delmålen under miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap slår fast ambitionen att samtliga ängs- och betesmarker ska skötas på ett sätt som bevarar deras värden. Regeringen avser att i en kommande miljö målsproposition presentera förslag på hur detta bevarandearbete ska bedrivas vidare. De ersättningar som går till jordbrukare för att de sköter sina betesmarker spelar roll för möjligheten att uppnå målen. Regeringen har också gett myndigheterna uppdraget att följa upp och utvärdera utvecklingen av naturvärdena i betesmarkerna.

Sverige fick kraftig kritik i samband med kommissionens revision av betesmarker i juni 2007. Kritiken rörde det som i Sverige då räknades som stödberättigade betesmarker. För att minska den risk för ekonomisk sanktion mot Sverige som kan komma att bli följden av kritiken, har den svenska definitionen av betesmarker ändrats i enlighet med kommissionens riktlinjer. Jordbruksverket fattade beslut om ändringen i februari 2008. De mest betydelsefulla skillnaderna jämfört med tidigare är att det infördes en objektiv gräns för hur många träd det får finnas per hektar samt att ogenomträngliga buskage större än 100 kvadratmeter inte berättigar till ersättning. Den nya definitionen innehåller därtill en rad undantag av miljömässiga skäl. Undantagen möjliggör att det på vissa utpekade marker får finnas fler än 50 träd.

Jag håller helt med Tina Ehn om att träd och buskar i många fall spelar en stor positiv roll för den biologiska mångfalden i svenska betesmarker. De svenska markerna har en egen historia och är därmed unika även i ett europeiskt perspektiv. En del av våra betesmarker har av tradition fler än 50 träd, vilket i vissa fall även är en förutsättning för att kunna upprätthålla den biologiska mångfalden. Det är i detta sammanhang även viktigt att påpeka att stark igenväxning måste förebyggas för att de höga naturvärdena ska bevaras. Det behövs därför en välbalanserad skötsel som bygger på vetenskapligt grundad kunskap.

Vi får dock inte glömma att gårdsstöd endast kan och ska lämnas till mark som definieras som jordbruksmark. Syftet med riktlinjer för betesmarker är att underlätta vid klassificering av stödberättigande mark. Gårdsstödet och miljöersättningarna lämnas till samma typ av mark och dessa två system måste därför samspela med varandra. Igenväxna och icke brukade marker ska inte vara berättigande till ersättning, detta tror jag vi är överens om.

Å andra sidan är det inte rimligt att det regelverk som är kopplat till gårdsstödet riskerar att leda till ett jordbruk som försämrar möjligheten att leva upp till svenska och europeiska miljö mål. Jordbruksverket kommer att analysera resultatet av årets ansökningsomgång med avseende på betesmarker.

Sverige har fört en diskussion med kommissionen och kommer att fortsätta diskutera med kommissionen för att komma fram till ett mer flexibelt regelverk som bidrar till den biologiska mångfalden och samtidigt förhindrar att stöd betalas ut till marker som inte sköts. Målsättningen är att undvika konflikt mellan stödsystemets utformning och uppsatta miljö mål.

Fru talman! Jag tackar jordbruksministern. Detta handlar förmodligen om de absolut mest värdefulla markerna vad gäller den biologiska mångfaldens mångfald. Det är marker som hyser en mängd arter som gör Sverige till det väldigt fantastiska landskap som vi ofta lyriskt besjunger och njuter av. Därför är det ganska obegripligt för mig hur EU kan bestämma vad som är klassificerad betesmark i Sverige eller ej, alltså det här med max 50 träd per hektar som det handlar om – plus minus några stycken kan det vara. Det som nu är en stor risk är att vi antingen får ett mer igenvuxet landskap med en förändring av beteshävdad mark eller så kan det tragiska hända att man helt enkelt sågar ned och röjer bort de träd och buskar som är övertaliga i förhållande till detta med 50 träd i betesmarkerna. De är övertaliga enligt EU:s definition.

I samband med den remissrunda som genomfördes av Jordbruksverket inkom många negativa svar på förslaget om förändring av betesmarksbegreppet. Men kan tycka att detta enda beslut kanske inte är så avgörande, men uppenbarligen påstås det att det kan vara spiken i kistan för om man ska fortsätta med betesdjur i landskapet eller ej. Det är ju allmänt bekant att många stigande kostnader och den allmänt pressade lönsamheten gör att varje förslag som ändrar på de ekonomiska förutsättningarna kan vara avgörande för företagaren, jordbrukaren i det här fallet.

En annan sak som denna förändring kan leda till, och som vi kunde läsa om i tidningen Land den 15 februari, är att man tar det säkra före det osäkra och sågar ned gamla fina lövträd som absolut inte borde få sågas ned. Många av de här träden är en förutsättning för vissa arter, bland annat skalbaggar. Ekar hyser exempelvis ett hundratal olika skalbaggsarter. Det allvarliga är också att den landskapstyp som är av mycket stor vikt för den biologiska mångfalden förändras. Det är till skada för många arter.

I svaret sägs det att för att minska risken för ekonomisk sanktion mot Sverige, som vi ju var hotade med, kan man väl säga, som en följd av kritiken, har den svenska definitionen ändrats i enlighet med kommissionens riktlinjer. Så är det. Det är uppenbart. Men då kan man ju undra om det inte kan finnas en risk för sanktioner till följd av att Sverige inte förmår uppfylla sina åtaganden enligt art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet när det gäller listade hotade arter som till exempel hasselsnok, lövgroda, väddnätfjäril, törnskata och ängshök. Jag tycker att det är viktigt att synen på biologisk mångfald och naturvärdena ska behandlas som en enhetlig del i miljömålsarbetet och att det inte får ses som ett undantag.

Vi får allt fler indikationer på att biologisk mångfald är väldigt viktigt, kanske viktigare än vi förstår, för att bevara solida ekosystem. Och vi behöver solida ekosystem som förser oss med tjänster. Vi tar dessa ekosystemtjänster för givna. Det är självklara system för oss. De har en förmåga att balansera en hel del påfrestningar och återställa balanser. Men om vi negligerar deras vikt eller tullar för mycket på dessa möjligheter kan det slå tillbaka. Med klimatförändringar i sikte behöver vi ekosystemens förmåga att återhämta sig. Vi behöver deras resiliens. Jag återkommer ofta till det här i kammaren har jag märkt, men det är inte så enkelt eller självklart att veta var gränserna finns för hur mycket av olika

miljöer som behöver sparas, bevaras eller gynnas. Därav kommer försiktigheten och vikten av att slå vakt om den biologiska mångfalden.

Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Det är mycket viktigt att den nya definitionen inte äventyrar den biologiska mångfalden. Regeringen vill uppnå miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. För att bidra till detta har Jordbruksverket givit undantag för sådana marker som ingår i ett åtagande för miljöersättning, för betesmarker och slätterängar med särskilda värden eller andra marker där länsstyrelserna har fastställt arealen. I dessa fall ska åtgärdsplanen följas om marken berättigar till gårdsstöd. Värdefulla ekhagar bör till exempel definitivt ha en skötselplan och utgöra undantag från den nya trädgränsregeln.

Låt mig igen, fru talman, poängtera att den nya definitionen *är* stelbent. Den är inte bra. Vad vi kan göra, och gör, är att föra en dialog med kommissionen för att få dem att ändra sina riktlinjer. Till detta arbete tar vi bland annat hjälp av forskare. Kommissionen är samtidigt tydlig med att det finns miljöersättningar för sådana marker som inte berättigar till gårdsstöd, vilket jag också gärna vill påtala i den här debatten. Det finns sådana möjligheter. Det finns även betesmarker vilkas biologiska värden skulle öka med en bättre hävd, där beskuggningen är för stor och där träden i sig inte huserar så många rödlistade arter eller annat bevarandevärd växt- eller djurliv.

När det gäller dialogen med kommissionen gör vi vårt allra bästa, men vi kan inte göra underverk när det gäller att ändra kommissionens syn. De har ett annat perspektiv än Sverige, som Tina Ehn påpekar. Men vår ambition är att vi ska påverka dem till att få en mer regionalt anpassad definition.

Anf. 36 TINA EHN (mp):

Fru talman! Det är helt riktigt, som jordbruksministern säger, att det finns en hel del undantag som gör det hela lite bättre. Det är trevligt att vi delar uppfattningen om att det är stelbenta regler. Sedan nämner du det här med forskningen. Men vad jag förstår har kritiken från forskarhåll mot den här nya definitionen egentligen varit massiv. EU-kommissionen granskar ju återkommande revisioner om hur medlemsländerna följer de regler som gäller för stöd och ersättning. Läser man revisionsberättelsen anmodas Sverige att inom två månader efter mottagandet inkomma med svar. Efter att svarsperioden utgått finns det en bedömning av att man skulle kunna komma överens och mötas.

Sverige hade ingen skyldighet att presentera ett färdigt system. Därför är det lite obegripligt varför man stressade igenom denna nya definition. Det fanns förmodligen möjlighet att ta lite längre tid på sig och försöka få ett samförstånd i detta. Jag ifrågasätter om det verkligen var så bråttom med tanke på att vi har miljömål att uppnå. Det blir mycket knepigare om vi inte får en förståelse för hur vårt landskap och kulturlandskap fungerar.

Jag är inte riktigt nöjd med hur frågan har hanterats och anser att vi måste vara medvetna om hur stor vikt den biologiska mångfalden har. Vi kan inte spela bort möjligheterna till skydd för mångfalden. Vi kan inte heller lägga ansvar på den enskilda betesdjurägaren att förstå allt detta.

Vi måste skicka rätt signaler till dem som bidrar till naturvärden. Jag tror att jordbruksministern delar denna uppfattning.

Prot. 2007/08:118
23 maj

Anf. 37 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig upprepa att Jordbruksverket givits undantag för sådana marker som ingår i ett åtagande för miljösattnings för betesmarker och slåtterängar med särskilda värden eller andra marker där länsstyrelsen har fastställt arealen.

Jag vet, efter att ha hört mig för på länsstyrelserna, att ganska många brukare under vintern och våren har ansökt om att få sina marker värderade utifrån om där finns särskilda värden eller ej. De som omfattas av detta omfattas alltså inte av den så kallade 50-trädsregeln.

Det var bråttom. Vi hotades av böter i hundramiljonersklassen för varje år som vi inte gjorde något, dessutom retroaktivt. Jag är rädd om samhällets pengar, våra gemensamma pengar, som jag tycker att vi kan använda på ett bättre sätt än att betala böter med. Bland annat kan de användas till en utveckling av den biologiska mångfalden.

Anf. 38 TINA EHN (mp):

Fru talman! Vi har också andra mål vi ska nå. Tittar man hur miljömålen har utvecklats har vi frågan om ett rikt växt- och djurliv. När jag tittar på alla regionala mål där är alla gubbarna, som är symboler, röda med sura munnar i precis hela Sverige. Det ser lite bättre när det gäller Ett rikt odlingslandskap.

Trädregeln är inte den värsta eftersom man har utvidgat begreppet ”träd av hävdkaraktär”, precis som jordbruksministern säger. Men buskarna har man en mycket underlig inställning till. Jag tänkte ta något ur den fantastiska bok som har getts ut som ett resultat av forskningsprogrammet Hagmarksmistra. Där skriver man om hur mycket buskar som är lagom. Det ska vara ganska mycket buskar. Man har tittat på Uppsala-trakten. Undersökningen visar ett tydligt positivt samband mellan mängden buskar och träd och artrikedomar av fjärilar, humlor, dyngbaggar och fåglar – också i de allra träd- och buskrikaste områden som alltså täcktes av buskar till omkring 10 procent. Undersökningen visade också att ju fler arter av träd som finns i en betesmark, desto större var också artrikedomen av kärrväxter, fjärilar, dyngbaggar och fåglar. Detta är bara ett litet fragment av allt intressant som står i boken. Man blir ödmjuk när man läser om detta.

Att det alltid finns konflikter mellan mål har jag full förståelse för. Men att vi skulle bli så knäsvaga inför EU när det gäller detta är jag lite förtvivlad över.

Anf. 39 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Vi har varit med i Europeiska unionen under en tolvårsperiod. Det hade varit möjligt för dem som styrde landet tidigare att ta fram en definition på vad som är en svensk betesmark om det nu är angeläget. Efter elva års medlemskap fick vi en revision på oss som påtalar att den definition vi har i Sverige inte är tillfyllest enligt revisionsmyndighetens påpekande. Att då komma och säga att det är jag eller denna regering som inte värnar den biologiska mångfalden faller utanför det som är rimligt.

Svar på
interpellationer

Låt mig slutligen säga – så att det inte råder något tvivel om det – att det finns möjligheter till undantag för sådana marker som ingår i ett åtagande för miljöskötning för betesmarker och slåtterängar med särskilda värden – och också för andra marker där länsstyrelsen fastställt arealen – att komma ifrån den nya definitionen av vad som är betesmark.

Låt mig därtill säga att en förutsättning för att vi ska behålla dessa mycket värdefulla marker är att det finns djur i vårt landskap. Där ser jag, fru talman, ett ytterligare och annat problem, men det kan vi diskutera en annan gång. Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2007/08:746 om jordbruksstöd

Anf. 40 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig dels om jag kommer att tillskjuta resurser så att länsstyrelserna klarar av att utföra de av EU-kommissionen ålagda kontrollerna även långsiktigt, dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att EU:s definition av betesmarker, 50 träd per hektar, ska förändras så att den bättre stämmer in på det svenska kulturlandskapet.

Det är helt riktigt som Carina Adolfsson Elgestam påpekar att antalet kontroller har ökat över tiden som ett resultat av EU:s riktlinjer för hur kontrollfrekvenserna ska beräknas och att det vid genomförda kontroller framkommer mycket avvikelser från de ansökningar som lämnats in. Jag kan dock konstatera att för 2007 och 2008 ligger kontrollfrekvenserna totalt sett på samma nivå. För dessa båda år har regeringen, som jag sade redan i april, skjutit till särskilda medel till länsstyrelserna.

Det kan dock föreligga skillnader i resursbehov mellan olika år som en följd av att kontrollfrekvenserna ändrats på olika sätt i de enskilda länen. Det är därför viktigt att man möjliggör en omfördelning mellan länsstyrelserna. En sådan förändring kommer att genomföras. Med utgångspunkt från underlag som länsstyrelserna presenterat till regeringen pågår nu en beredning inom Regeringskansliet av om den föreslagna omfördelningen är tillräcklig under innevarande år.

Jag uppfattar även att din fråga den här gången gäller hur vi ska hantera situationen med förändrade kontrollfrekvenser på längre sikt. Jag anser att din fråga har hög relevans. Den 4 oktober 2007 tillsatte jag en utredning med syfte att se över just administration, organisering och kontroll av jordbrukarstöden. Utredaren ska enligt direktivet även föreslå en finansieringsmodell för jordbruksadministrationen, särskilt kontrollerna, som bland annat klarar av att hantera kostnader för förändrade kontrollfrekvenser av stöden. Utredaren ska lämna sitt slutbetänkande senast den 15 oktober 2008.

Utöver detta genomför, som jag tidigare nämnt, regeringen en kraftig satsning på en förbättring av den så kallade blockdatabasen, en databas med register över all stödberättigad jordbruksmark i Sverige. Under detta år satsar regeringen 70 miljoner kronor för att uppdatera blockdatabasen. Denna satsning kommer bland annat att möjliggöra för Sverige att hålla kontrollerna på en låg nivå.

Din andra fråga gäller EU:s definition av betesmarker. Som du säkert känner till påkallades den ändrade definitionen som Jordbruksverket tog beslut om i februari av den revision från kommissionen som genomfördes under förra året. Ändringen gjordes för att minska risken för ekonomisk sanktion mot Sverige. Jag är medveten om att den ändrade definitionen åtminstone initialt kommer att innebära merarbete för länsstyrelserna.

Sverige har fört en diskussion med kommissionen och kommer att fortsätta diskutera en möjlig lösning för att komma fram till ett mer flexibelt regelverk som bidrar till den biologiska mångfalden och samtidigt förhindrar att stöd betalas ut till marker som inte sköts.

Anf. 41 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Det talas om risk för försenat EU-stöd. Den här veckan startar länsstyrelsen sina kontroller av böndernas marker inför utbetalningen av jordbruksstödet från EU. I år ska 200 gårdar, jämfört med 140 gårdar tidigare, kontrolleras. Det säger Gösta Cedergren på Gotlands länsstyrelse till Sveriges Radio i dag.

Han fortsätter: Men det finns inte mer personal på länsstyrelsen för det, utan det gäller att inget oförutsett händer. Då finns risken att en del lantbrukare får vänta på sina utbetalningar. Han säger också: ”Jag tror att vi klarar det. Men det är väldigt dåliga reserver. Ingen får lov att bli sjuk eller på något annat sätt minska i sin effektivitet. Det är ett väldigt hårt tryck på personalen.”

Så här ser det ut i Sverige i dag, jordbruksministern, med anledning av den så viktiga frågan om jordbruksstödet i förhållande till kontrollverksamheten. Sverige har blivit ålagd en ökad kontrollverksamhet vad gäller jordbruksstödet. Detta har jordbruksministern och jag tidigare diskuterat här i kammaren. Vi har varit rörande överens om att det är viktigt att vi gör rätt för oss och att de stöd som utbetalas hanteras på rätt sätt. Men för att man ska klara av de ökade kraven behövs resurser och personal på länsstyrelserna.

Jag ställde en fråga i den förra debatten angående den ökade kontrollverksamheten. Då sade jordbruksministern att pengar skulle tillskjutas och att det handlade om ca 75 miljoner. Så långt är det väl gott och väl. Men enligt den information jag har tagit del av vad gäller länsstyrelserna, såväl på Gotland som på andra håll, finns det i dag bekymmer när det gäller att rent personalmässigt klara av de ökade kraven.

Det gäller framför allt i det betesbälte som sträcker sig från Gotland via Östergötland, Småland, Blekinge, Halland och Västra Götaland. I en så pass stor länsstyrelse som Västra Götalands är det förstås enklare att omfördela resurser i förhållande till i en så liten länsstyrelse som vi har i det län där både Eskil Erlandsson och jag bor, Kronoberg. Det är en himla skillnad i förutsättningarna om det saknas lite resurser.

Enligt den information jag har fått del av har länsstyrelserna gemensamt äskat på mer pengar för att klara av kontrollverksamheten utifrån de krav som ställs. Det handlar om ungefär 16–17 miljoner kronor.

Min fråga till jordbruksministern är därför: Kommer länsstyrelserna att få ytterligare ökad tilldelning av resurser för att klara av kontrollverksamheten?

Vårpropositionen och tilläggsbudgeten är ju framlagda, och efter vad jag kan förstå finns det inte någon ökning där. Frågan är: Finns det några andra möjligheter för jordbruksministern att tillgodose länsstyrelserna så att de klarar av den arbetsuppgift som de är ålagda att göra i sin roll som myndighet?

Anf. 42 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig igen konstatera att totalt sett har inte kontrollfrekvenserna ökat jämfört med 2007. Det har de inte gjort beroende på att Statens jordbruksverk efter ett nytt underlag från kommissionen i mars kunde fatta ett nytt beslut om en betydande sänkning av kontrollfrekvenserna jämfört med vad som var fallet när diskussionerna fördes i början på året. Det gäller alltså både för gårdsstöd och stödet inom landsbygdsprogrammet. En majoritet av länen fick en sänkning av kontrollfrekvenserna jämfört med hur det var tidigare.

När det gäller de medel som länsstyrelserna tilldelades via förvaltningsanslaget är det respektive länsstyrelse som beslutar hur man ska använda pengarna. Det är alltså inte upp till vare sig Jordbruksverket eller departementet att besluta om hur pengar som tilldelas via förvaltningsanslag ska användas. Det är länen själva som avgör detta.

Finns det då inte några signaler från länsstyrelserna? Jo, det finns signaler som visar att de i alla fall inte får tillräckligt med medel. Ibland sägs det bero på den nya definitionen av betesmarker. Ibland sägs det bero på att nya beslut har fattats om kontrollfrekvenserna regionalt.

Hur agerar då departementet apropå de nya signalerna? Vi har samråd med länsstyrelserna på grund av detta läge och signalerna. Så sent som den 13 maj – märk att det var den 13 maj – inkom en formell gemensam hemställan från länsstyrelserna om nya medel. Denna hemställan bereds för närvarande inom Regeringskansliet, men beroende på att den inkom så pass sent som den gjorde var det inte ens tekniskt möjligt att ta med den i den tilläggsbudget som vi hade att lägga fram för riksdagen i början av april månad.

Anf. 43 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Jag kan bara konstatera att jag får information från jordbruksministern utifrån vad som pågår med anledning av skrivelsen eller äskandet från länsstyrelserna och att den kom in så sent som den 13 maj. Men det spelar ingen roll om den kom in den 13 maj eller den 4 maj. Det svar och det besked man behöver ha på länsstyrelserna gäller om de får några ytterligare ekonomiska resurser för att klara av det de är ålagda att göra med en ökad kontrollfrekvens.

Det är mycket möjligt att jordbruksministern får information om att det totalt inte är några ökade kontroller. Men det kan väl ändå inte vara så att Länsstyrelsen i Gotlands län ljuger för Sveriges Radio när de säger att de har fått en ökad kontrollfrekvens jämfört med förra året, Eskil Erlandsson. I år handlar det om 200 gårdar gentemot 140 förra året, säger de.

Låt oss titta på vårt eget län Kronoberg, där både Eskil Erlandsson, och jag bor. År 2006 handlade det om 240 företag och 525 skiften. År 2008 handlar det om 335 företag och 12 700 skiften. Det är väl ändå en viss skillnad i detta.

Jag vet att man har gjort förändringar, precis som ministern sade här i dag och som vi pratade om i den förra interpellationsdebatten. Det har skett förändringar i hur mycket man ska kontrollera. Men det är ändå ett visst antal länsstyrelser, bland andra Kalmar, som har fått ökade krav. Det känns förstås för dem som är anställda på länsstyrelsen och som med samma personalstyrka ska klara av alltmer. Det gäller också i förhållande till den enskilda företagaren, jordbrukaren. Han eller hon är oerhört beroende av att detta fungerar hela vägen. Stödet ska betalas ut i tid. Man driver ju företag utifrån de förutsättningar som är uppsatta.

Det är oerhört angeläget att ministern ger besked. Kommer man att få ett tillskott till de ekonomiska resurserna så att man klarar av det man är ålagd att göra? Det håller inte att i kammaren försöka slingra sig med att detta går över förvaltningsanslaget och så vidare. Jag kan inte reglerna för förvaltningsanslaget fullt ut vad gäller länsstyrelserna, men om man ska dra det till sin spets är frågan: Är det så att alla landets länsstyrelser generellt fått neddragningar och det alltså är det man kan avläsa när det gäller problemen med att klara av den ökade kontrollverksamheten?

Jag ställde också en fråga om nya betesmarker och dungar. Ministern debatterade detta med Tina Ehn tidigare i dag, men jag har en annan ingång i frågan. Också här finns en oro vad gäller ökade kontroller. Om länsstyrelserna ska ut och räkna träd påverkas det dagliga arbetet, liksom de ekonomiska resurserna, vid länsstyrelserna. Det är därför oerhört angeläget att vi för svensk del får till stånd en annan definition på betesmarker, men det handlar också om de ekonomiska resurserna.

Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag väljer att i detta inlägg ta den sista frågeställningen först eftersom den är ny för denna debatt.

Vi har, som jag påtalat i mitt svar, anslagit pengar för att uppdatera den blockdatabas som vi har i Sverige. Vi kommer med stor sannolikhet att fortsätta det arbetet under nästkommande år. Det kommer att påtagligt minska risken för fel i ansökningarna. Det kommer att påtagligt minska risken för sanktioner för Sverige, men också för enskilda lantbrukare, vilket jag är glad över. I dag beror felet oftast på att det är fel i den blockdatabas som används. Vi har alltså innevarande år anslagit inte mindre än 70 miljoner kronor för det ändamålet.

Vad gäller den andra frågan måste jag åter påtala att Sverige inte fått en ökad kontrollfrekvens. Däremot kan det ha skiftat mellan länen beroende på att felfrekvensen varit större eller mindre i respektive län. Då är det naturligt att man måste omfördela pengar mellan olika områden i landet. Jag vet att ett sådant arbete bedrivs både på det berörda departementet, vilket alltså inte är mitt departement utan Finansdepartementet, och också på Jordbruksverket eftersom de har kunskap om hur stor kontrollfrekvensen är i respektive län i Sverige.

Därtill finns det, som jag nämnde tidigare, signaler om att pengarna inte räcker. En sådan ansökan fick vi in så sent som i mitten av månaden. Den normala beredningsgången i Regeringskansliet är ett antal månader. Både interpellanten och jag måste acceptera att det går till på det sättet. Därav mitt uteblivna svar på den framställda frågan om ytterligare pengar eller inte. Jag kan bara konstatera att i den tilläggsbudget som regeringen presenterade i början av april månad var det inte ens tekniskt

möjligt att ta med den, men vi kommer med ännu en tilläggsbudget i, om inte minnet sviker mig, slutet av augusti månad. Fram till dess pågår ett beredningsarbete.

Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Jag kan konstatera att det inte blir några besked till de företagare som i dag bedriver i jordbruk i Sverige och är beroende av jordbruksstödet och av att kontrollverksamheten fungerar. Att säga att det finns signaler när det kommit in ett äskande tycker jag är att se på verkligheten på ett lite annorlunda sätt. För mig är ett äskande ett äskande, och det finns ett behov av ytterligare 16–17 miljoner.

Om man behöver anställa mer personal för att klara av kontrollverksamheten brinner det i knutarna. Det är nu man behöver börja för att klara av det, och man behöver vara färdig i oktober november för att kunna betala ut stödet. Ingenting blir ju utbetalt om det inte är kontrollerat och godkänt.

Jordbruksministern har lämnat ett väldigt bra svar. Däremot kommer vi inte vidare vad gäller ytterligare besked i kammaren. Det kan alltså gå två månader till innan man får ett svar, ja eller nej, och därefter ska man börja rekrytera personal. Det har sagts mig att personal redan i dag lämnar vissa länsstyrelser då kraven på effektivitet blivit högre och tuffare på grund av den ökade kontrollverksamheten. De söker sig till andra jobb, vilket är en oroväckande signal i dessa tider.

Slutligen, fru talman, vill jag komma tillbaka till skiftena. Det är bra att man även fortsättningsvis för samtal med kommissionen. Jag hoppas att jordbruksministern i sitt avslutande inlägg inte försöker skylla på den socialdemokratiska regeringen och använda samma argumentering som i debatten med Tina Ehn. Det är ministern som här och nu har ansvaret för dessa frågor och kan föra talan i kommissionen. Gör det så att Sverige får behålla sina betesmarker.

Anf. 46 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för debatten. Det är angeläget att föra denna typ av debatter och diskussioner i kammaren.

Låt mig avslutningsvis säga att medel till länsstyrelserna tilldelas i huvudsak över förvaltningsanslag. Det är upp till respektive myndighet, respektive länsstyrelse, att fördela pengarna på de verksamheter som myndigheten i fråga, i detta fall länsstyrelsen, har att bedriva. Det skiftar från tid till annan vilken verksamhet som är mest angelägen att utföra, och det kommer att skifta i framtiden. Om det är angeläget vid någon länsstyrelse att nu få fram pengar till ytterligare kontrollverksamhet är det upp till myndighetschefen att ta de avgörandena.

Det kan inte vara så att det vid varje tillfälle ska behöva avsättas nya friska pengar från regeringens sida. Vi får en alldeles omöjlig budgeteringssituation i samhället om vi varje gång det fattas lite pengar vid en länsstyrelse ska behöva gå till riksdagen. Därav det budgeteringssystem som vi har.

Vad beträffar betesmarkerna vill jag, fru talman, hänvisa till min tidigare debatt med Tina Ehn.

Anf. 47 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Maryam Yazdanfar har frågat statsrådet Billström om han avser att verka för att regeringen tar ansvar för flyktingmottagandet.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att ge stöd åt kommuner med stort flyktingmottagande för att åstadkomma en bättre integration.

Jag besvarar de båda interpellationerna i ett sammanhang.

Mitt svar är i korthet att regeringen har vidtagit och vid behov kommer att vidta ytterligare åtgärder för att stödja kommunerna i flyktingmottagandet. Regeringen tar sitt ansvar på området. Detta hindrar inte att kommunerna också själva har ett ansvar och ett handlingsutrymme. Det är detta som jag i olika sammanhang har velat betona.

Det är kommunerna som utformar introduktionen i enlighet med förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Förordningen detaljstyr inte mottagandet och ger därmed kommunerna goda möjligheter att utforma introduktionen efter lokala förutsättningar. Jag tror att kommunerna är måna om denna möjlighet till självbestämmande.

Regeringen har, som jag nämnt, vidtagit olika åtgärder för att stödja kommunerna. Till exempel har kommuner som tecknat överenskommelser om flyktingmottagande för åren 2007–2009 möjlighet att få en extra ersättning. Ersättningen ges dels per mottagen person under de tre åren, dels som en prestationsbaserad ersättning.

Regeringen har också infört en ny ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter kring mottagandet av flyktingar från den 1 juli 2007. Den nya ansvarsfördelningen med Migrationsverket, länsstyrelserna och Arbetsförmedlingen har redan inneburit en gynnsam utveckling. Ett regionalt perspektiv har på ett tydligt sätt förts in i flyktingmottagandet. Samverkan och dialogen mellan kommuner inom länen, men också mellan länen, har utvecklats positivt. Fler kommuner medverkar i mottagandet och det pågår eller förbereds utvecklingsprojekt kring bland annat bostättning både nationellt och regionalt på flera håll i landet.

Inom kort kommer Utredningen om nyanländas arbetsmarknadsetablering att redovisa sina förslag till regeringen. Utredningen har bland annat till uppgift att överväga och lämna förslag om lämplig ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, kommuner och andra aktörer för flyktingmottagande samt andra insatser för nyanlända (dir. 2007:52). Också frågor om den statliga ersättningen för flyktingmottagande och individens försörjning ska behandlas. En viktig utgångspunkt är att individen ska ha möjlighet att göra egna val och ges incitament att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden och lära sig det svenska språket. Jag räknar med att utredningens förslag ska kunna bidra till ett bra och effektivt flyktingmottagande i framtiden.

Regeringen utsåg i februari i år också en särskild kontaktperson med uppdrag att genom dialog bidra till att stödja kommunernas flyktingmot-

*Svar på
interpellationer*

tagande (dir. 2008:16). Kontaktpersonen ska bland annat diskutera möjliga lösningar med de kommuner som på kort tid tagit emot många flyktingar. Han ska också ta reda på vilka hinder och möjligheter som finns för flyktingmottagande i kommuner som i dag endast tar emot ett fåtal flyktingar eller inga alls och på olika sätt verka för ökat mottagande i kommuner med god arbetsmarknad och lågt mottagande. En annan uppgift är att lyfta fram goda exempel och att verka för att informationen till nyanlända om förutsättningar att få arbete och bostad i andra kommuner än den de vistas i under asylprövningen förbättras. Det gäller bosättning i kommuner som trots goda förutsättningar för introduktion och vilja att ta emot nyanlända invandrare har ett lågt mottagande.

Inom Regeringskansliet ser vi också för närvarande över om det på kort sikt behöver vidtas åtgärder för att underlätta så kallad sekundärflyttning, det vill säga flyttning till en annan kommun än den man först togs emot i. Formellt sett finns det inget som hindrar att en person flyttar till en annan kommun. Det handlar i stor utsträckning om att två kommuner kommer överens. Sker en sekundärflyttning inom tre månader från första mottagandet får den andra kommunen också full schablonersättning enligt ersättningsförordningen. Avsikten med översynen är att underlätta möjligheten för en organiserad flyttning från de mest utsatta kommunerna samtidigt som individen får bra förutsättningar för en introduktion som kan leda till arbete och egen försörjning.

Sammanfattningsvis har alltså betydande insatser gjorts för att underlätta flyktingmottagandet och ytterligare åtgärder kommer att övervägas. Flyktingmottagandet är en högt prioriterad fråga för regeringen och jag följer självfallet utvecklingen mycket noga.

Anf. 48 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag vill börja med att poängtera att jag tycker att det är ganska konstigt att statsrådet Sabuni besvarar min interpellation. Den handlar om själva migrationspolitiken, mottagandet, inte integrationen. Det får statsrådet gärna förklara lite senare.

Bakgrunden till att jag skrev min interpellation är följande uttalande av statsrådet, som jag tycker är viktigt att läsa upp här i kammaren för protokollets skull.

Nyamko Sabuni har sagt: ”Vi har ett kommunalråd i Södertälje vars enda uppgift just nu är att gå ut i medierna och tala om hur dåligt det fungerar där och att regeringen måste ta sitt ansvar. — Det finns kommunalt självstyre, med resurser och möjligheter att göra saker, som inte har något med regeringen att göra. Men man väljer att spegla det på olika sätt beroende på vilket ansvar man själv vill ta.”

Av det uttalandet får man genast intrycket att Anders Lago och Södertälje kommun inte tar det ansvar som de skulle kunna ta. Jag kan upplysa statsrådet om ansvarsfördelningen i det här fallet. Vi kan jämföra med en annan kommun i Stockholmsregionen, Täby, med ett stort borgerligt inflytande. Ansvarsfördelningen är 1 286 flyktingar jämfört med 50 flyktingar. 26 gånger mer ansvar tar Anders Lago och Södertälje kommuns invånare för, i slutändan, kriget i Irak och de flyktingströmmar det har orsakat än Täbys mycket rikare och mer välsituerade invånare gör.

Det är för övrigt ett krig som vi socialdemokrater aldrig har stött. De enda jag har hört stöja detta krig är Folkpartiet. Borgerliga kommuner borde, om man har den synen på världspolitik, kunna ta ett större ansvar för konsekvenserna – flyktingmottagandet.

Jag tycker att det är intressant med regeringens kontaktperson som har utsetts här. Statsrådet skriver att han ska ta reda på vilka hinder och möjligheter som finns för flyktingmottagandet i kommuner som i dag endast tar emot ett fåtal flyktingar eller inga alls. Jag skulle vilja säga att det finns ett stort hinder för att ta emot flyktingar – borgerligt styre i kommunerna. De kommuner som tar stort ansvar för flyktingmottagandet är socialdemokratiska kommuner med stor allmännytta i storstadsområdena: Södertälje, Botkyrka, Malmö och Göteborg. Det är de borgerliga kommunerna som inte tar något ansvar: Danderyd, Täby och Vellinge.

Det blir verkligen som att ovanförskapet talar till det som man själv har pekat ut som utanförskapet. Man tycker: Men ta lite mer ansvar! Då blir det ett *von oben*-perspektiv som jag inte tror gynnar vare sig integrationen eller flyktingmottagandet i landet. Det var det som jag reagerade på, och det är det som jag vill få svar på.

Hur ska du, Nyamko Sabuni, övertyga dina partikamrater och dina alliansvänner runt om i Sverige om att det inte kan vara så att internationell solidaritet bara visas av dem som har det tuffast i vårt svenska samhälle? Det är det som händer i dag. De med lägst inkomster tar det största ansvaret för att världen är så odemokratisk och präglad av krig. Det är de som tar det största ansvaret. Dina partikamrater får fastighetsskattelättnader och förmögenhetsskattelättnader regnande över sig i kommunerna. Men de tar inget ansvar för svårigheterna.

Anf. 49 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret från integrationsminister Nyamko Sabuni.

Min fråga är ställd mot samma bakgrund som Maryam Yazdanfars. Flera av landets kommuner har tagit emot många flyktingar och anser att den borgerliga regeringen genom sin politik har försvagat de stödsystem som ska medverka till integrationen i det svenska samhället. Den borgerliga regeringen har bland annat kraftigt reducerat arbetsmarknadspolitiken, halverat vuxenutbildningen och tagit bort stödet till byggandet av nya hyreslägenheter.

Enligt integrationsminister Nyamko Sabuni är det upp till kommunerna att använda sina egna resurser för att åstadkomma en bättre integration, trots att flera kommuner redan har tagit mycket stort ansvar. Precis som min kollega Maryam har preciserat visar det sig att Södertälje är en av de kommuner som har tagit ett oerhört stort ansvar. Örebro kommun, som jag kommer från, har också tagit stort ansvar.

Det är klart att om det inte finns en arbetsmarknadspolitik som erbjuder arbetsmarknadsutbildningar är det svårt att bli integrerad i det svenska samhället. Min fråga handlar också om vilka åtgärder integrationsministern är beredd att vidta för att ge stöd åt kommuner för att åstadkomma en bättre integration.

Man pekar i svaret bland annat på att kommunen har tillsatt en särskild person som ska vara någon sorts konsult. Jag vill konstatera att den person som ska ge det här extrastödet till kommunerna heter Sten Nord-

Svar på
interpellationer

in. Han var tidigare kollega till oss här i riksdagen, men är numera borgarråd och har just nu fullt upp med att bland annat försämra Stockholms skolor. Jag gissar också att man som borgarråd arbetar heltid. Jag tror att hans stöd till kommunerna är starkt begränsat, i alla fall hans förutsättningar att kunna ge det. Man har fullt upp som riksdagsledamot. Att vara kommunstyrelseordförande är också tufft.

När det gäller utredningen som integrationsministern har pekat på skulle jag vilja veta om den har haft ett barnperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv. Det är en utgångspunkt för att kunna bedriva en bra verksamhet.

Anders Lago, som tidigare har nämnts här, sade i gårdagens Dagens Nyheter följande: ”Statsministern slår sig för bröstet och säger att Sverige tar ett stort ansvar för Iraks flyktingar. Men det stämmer inte. Han sprider en falsk bild.” Anders Lago menar att det är vissa enskilda kommuner som tar ansvaret.

Det som händer nu är att bristen på till exempel bostäder åstadkommer en oerhört pressad situation för stora barnfamiljer som tvingas bo i källare.

Man hade bland annat upptäckt att en familj bodde i ett skyddsrum utan fönster och fungerande avlopp. Det är naturligtvis kommunen som får se till att familjen får ett bra mottagande och får något stöd till bostäder. Men om vi samtidigt har en regering som monterar ned alla stödsystem blir det svårt för kommunen att ta sitt eget ansvar, eftersom den har begränsade resurser.

Jag tycker inte att jag har fått något riktigt bra svar från integrationsministern om vilket stöd kommuner med stort flyktingmottagande ska få för att kunna åstadkomma bättre integration. Jag vill ställa frågan igen. Vad avser statsrådet att göra?

Anf. 50 YILMAZ KERIMO (s):

Fru talman! Jag vill ha hjälp av ministern att förstå varför ministern helt plötsligt uttalar sig så nedlåtande om Södertäljes populära socialdemokratiska kommunalråd Anders Lago.

När jag och Nyamko Sabuni debatterade flyktingpolitik här i kammaren för inte så länge sedan, den 25 april, var tongångarna helt annorlunda. Då berömde ministern Lago för hans engagemang och framgångsrika arbete med integration och flyktingmottagande i Södertälje. Varför har ministern nu svängt helt om?

Det kan väl inte vara så illa att ministrarnas beröm av Anders Lago för en månad sedan berodde på att ministern ville sola sig i glansen av Lagos uppmärksammade och hyllade framträdande i amerikanska kongressen? När Lagos kritik riktas mot regeringens passivitet och brist på flyktingpolitik försöker ministern komma undan kritiken genom de märkliga påhopp på Lago som nämndes av mina kolleger för en liten stund sedan.

Att jag vill gå in i debatten här i kammaren beror på att jag tycker att frågan är mycket större än ministrarnas syn på Anders Lago. Han är fullt kapabel att försvara sig själv. Men när ministern på det här sättet uttalar förakt för kommunernas rätt att kritisera regeringens flyktingpolitik bårdar det inte gott för framtiden. Goda relationer mellan kommunerna och regeringen är helt avgörande för att Sverige ska kunna klara ett bra flyktingmottagande.

Ministern säger i DN att lagen inte hindrar Södertälje. Samtidigt står det: "Även det statliga ersättningssystemet måste enligt ministern ändras för att underlätta flyktingars flytt mellan kommuner." Vidare säger hon: "Pengarna måste följa personen på ett enklare sätt än i dag." Just det. Det innebär att det inte är så enkelt för dem att flytta.

Som jag sade tidigare finns det många irakier i Södertälje som vill flytta. Men de får inte flytta, eftersom de inte kan flytta. Vad tänker ministern göra åt det? Det är mer än akut.

Anf. 51 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Jag vill först börja med att säga att under denna regerings tid har 164 000 personer lämnat utanförskapet. De kan i dag leva på sin egen inkomst och sitt eget arbete. De kan också få känna den värdighet som en egen inkomst innebär i stället för att leva på bidrag och andra ersättningar. Det finns anledning att uppmärksamma.

Under denna regering har i dag 265 kommuner tecknat avtal för att ta emot flyktingar. Många av de kommuner som i dag har tecknat avtal fyller inte sina kvoter. Det finns säkert många olika förklaringar till det. Vi måste ta reda på vilka orsaker det finns. Det är därför vi har tillsatt en kontaktperson.

Det stämmer som Jansson säger i sitt inlägg att Sten Nordin har gått vidare till andra uppgifter. Vi jobbar därför för fullt med att bereda för att en annan person ska ta vid efter honom. Däremellan har vi en sekreterare som jobbar på för fullt, är i kontakt med landshövdingarna och fortsätter det arbete som Sten Nordin påbörjade.

När det gäller mottagandet i Södertälje är det klart att Södertälje tar ett väldigt stort ansvar. Men det kan väl inte låta som att det är Södertälje som tar in alla dessa människor och säger välkommen? De människorna har på grund av den frihet vi har i Sverige valt att bosätta sig i Södertälje. Därför finns de där.

Jag ser att det är ett stort problem med trångboddhet och så vidare. Därför är det angeläget att Södertälje tillsammans med oss i regeringen hjälps åt för att de personerna ska kunna förstå att det finns bättre möjligheter till bättre boende och arbete i andra kommuner. Det arbetet pågår för fullt.

Jag är väldigt glad att Kerimo i denna kammare beskriver vad jag sade om Anders Lago. Det är viktigt att det är de saker som kommer ur munnen som ska citeras och ingenting annat. Jag säger att Södertälje gör ett väldigt bra jobb. I Södertälje är man väldigt duktig på introduktion och integration, och det finns väldigt mycket att lära av Södertälje.

Det som Yazdanfar citerar är ur en krönika skriven av en krönikör som tydligt och öppet har sympatier för Socialdemokraterna. På en konferens lyssnar hon till vad jag säger – jag vet inte ens om hon var där – om att de i Södertälje är duktiga. Men de berättar inte om allt bra de gör. I stället berättar de om det som inte funkar. Jag beklagade det. Sedan citerar man mig som att jag inte tycker att de i Södertälje gör det de ska göra.

Jag står fast vid att de är duktiga i Södertälje och tar sitt kommunala ansvar. Kommunerna har ett stort öppet mandat att hantera introduktionen på det sätt som passar dem, och Södertälje sköter det bra. Jag skulle

önska att man också hörde från kommunalrådet i Södertälje hur pass bra det fungerar där trots att vi också inser att det finns problem. De problemen försöker vi nu tillsammans att hantera. Jag tycker också att det är ett problem att det finns kommuner som inte tar emot. Men det är kanske inte det största problemet i vårt land när det gäller introduktion. Som jag sade har 265 kommuner tecknat avtal. En del utöver dessa 265 tar emot flyktingar genom EBO utan att ha tecknat avtal. Det är väldigt få kommuner som inte tar emot.

Av moraliska skäl är det orimligt att kommuner som Vellinge säger nej till att ta emot. De kommunerna kommunicerar jag med via kontaktpersonen. Har vi på nationell nivå sagt att vi ska ha en generös flyktingpolitik måste människorna också kunna bo i kommunerna i landet.

Men det är inte Vellinges nej till att ta emot flyktingar som skapar Södertäljes problem eller problem med introduktion och integration i vårt samhälle. Det har varit en brist på politik i många år, och vi rättar till det.

Jag återkommer till att 164 000 personer de senaste åren har lämnat utanförskapet. Det är någonting vi kan vara stolta över. Det kommer i förlängningen också att hjälpa människor i Södertälje.

Anf. 52 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! När man är i regeringsställning är det kanske svårt att se hur verkligheten ser ut. Jag ser att långtidsarbetslösheten bland ungdomar har tredubblats. Statsrådet är även ungdomsminister. Hälften av kommunerna rapporterar ökade socialbidragskostnader på grund av den orättvisa arbetsmarknadspolitik som den här regeringen genomför. Nu ser vi också att lågkonjunkturen kommer och att jobben inte kommer att komma. Då står regeringen handfallen. Det är en del av problematiken.

Sedan kan jag inte låta bli att tycka att statsrådet är oerhört cynisk när statsrådet säger att det är upp till var och en att bosätta sig precis var man vill och att det väl inte är Vellinges eller Täbys fel att Södertälje tar emot så många flyktingar.

När man säljer ut allmännyttan gör man det av väldigt ideologiska och konkreta anledningar. Det är för att man vill ha ett visst klientel boende i sin kommun. Om det hade funnits allmännytta i statsrådets egna kvarter i Stockholms innerstad hade det inte funnits några flyktingar som hellre bosatt sig i ett skyddsrum i Södertälje än i en fullt fungerande lägenhet i statsrådet Sabunis innerstadskvarter.

Det är väl inte någon flykting som inte vill bo i Vellinge men gärna bosätta sig i ett skyddsrum i Södertälje. Det är oerhört cyniskt att ha den synen på människor. Sedan är det självklart att man gärna vill bo så nära sina släktingar som möjligt. Men det gör man också av desperation och när det inte finns andra val.

Det är trevligt att det finns andra folkpartister med mer verklighetsförankring än statsrådet. Det gäller till exempel statsrådets partikamrat Roger Haddad i Västerås som kritiserar den flyktingpolitik som regeringen för. Han säger att det är helt orimligt att det är de kommuner som redan har det tuffast och är fattigast som tar ansvar för den svenska solidariteten.

Det vore klädsamt om ministern ville göra detsamma.

Anf. 53 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Med respekt för att vi är tre som just nu deltar i interpellationsdebatten skulle jag ändå vilja ha några svar från statsrådet på mina frågor.

Jag ställde frågor kring utredningen, om den har ett barnperspektiv, om den har ett jämställdhetsperspektiv. Jag tycker nämligen att det är viktigt just utifrån den situation som har att göra med möjligheten till EBO, alltså eget boende. När man som flykting väljer att komma hit och väljer ett eget boende påverkar det också situationen för barnen. Det påverkar situationen ur ett jämställdhetsperspektiv. Jag tycker att det är viktigt att det då finns en utredning som har det perspektivet.

Jag har också en sakupplysning. Vi har ju citerat vad statsrådet har sagt. Hon hänvisar till att det är en socialdemokratisk krönikör som har skrivit om detta citat. Citatet är också hämtat ur en nyliberal tidning. Det är utifrån det citatet, ur den tidningen, som den socialdemokratiska krönikören har skrivit det. Jag säger det, så att det blir korrekt fakta här, så att vi håller oss till de rätta orden.

Ja, jag tycker att det är problem när den här stödpersonen för kommunerna nu har försvunnit. Jag har förstått att det nu finns en sekreterare som jobbar. Men kommunerna behöver större stöd än bara en enskild person som har det här lite vid sidan av ett heltidsuppdrag.

Jag tänker just på problemet med att kunna åstadkomma någon integration. Om man inte har en fungerande arbetsmarknadspolitik, om Arbetsförmedlingen i Södertälje får neddragna resurser, om Försäkringskassan i Södertälje får neddragna resurser och om den regering som vi nu har samtidigt drar ned på ersättningarna i arbetslöshetsförsäkringen innebär det att påfrestningarna i Södertälje kommer att bli större därför att regeringens politik påverkar negativt. Man är på väg att försämra sjukförsäkringen, vilket enligt Sveriges Kommuner och Landsting innebär att kostnaderna för socialbidrag kommer att öka med 500 miljoner. De resurser som Södertälje eller andra kommuner eventuellt skulle vilja lägga på att förbättra integrationen blir ju starkt begränsade.

Det blir då väldigt märkligt om statsrådets svar är: Ja, vi tar ett ansvar, men vi lägger inte några resurser till det ansvaret. Då kan man ju inte åstadkomma en bättre integration.

Jag vill veta hur statsrådet ser på det faktum att man faktiskt har reducerat arbetsmarknadspolitiken kraftigt. Man har halverat vuxenutbildningen och tagit bort stödet till byggande av hyreslägenheter. Det är precis så som Maryam Yazdanfar påpekar. Det byggs inga hyreslägenheter i Täby eller i Vellinge. Det har ett enda syfte, nämligen att man vill bestämna vilka som ska bo i kommunen.

Fru talman! Jag skulle gärna vilja få svar på mina frågor.

Anf. 54 YILMAZ KERIMO (s):

Fru talman! Jag har inte heller fått svar på mina frågor. Ministern pratar mycket runt frågorna men ger inte konkreta svar på själva frågorna.

Jag pratar dagligen med irakier i Södertälje, eftersom jag själv är från Södertälje. Många i Södertälje vill flytta, men de får inte flytta. De *får* flytta, men de kan inte flytta. Det är ingen annan kommun som vill ta emot dem. Det har jag påpekat även tidigare. Ministern säger i DN att

lagen inte hindrar Södertälje. Men de får inte flytta. Det är ingen kommun som vill ta emot dem.

Jag har namn, personnummer och telefonnummer till dem som vill flytta men som inte kan och får flytta.

Samtidigt säger ni, som jag sade tidigare, att det finns brister. Det måste ändras. Men varför ändras det inte? Frågan är akut? Varför gör ni ingenting? Pengarna måste kunna flytta med personen på ett enklare sätt. Men det gör det inte. Det är kanske det som är bristen. Men ingenting görs åt det.

Vad tänker ministern göra för att det ska lösas, så att personer som vill flytta också ska kunna flytta?

Ministern talar om frihet att bo i Södertälje. En person som vill bo i Södertälje ska få göra det. Det är klart. Men problemet är att de nu inte vill bo i Södertälje. De vill flytta. När de har märkt att de inte får lägenheter och att de inte får bostäder vill de flytta, men det går inte.

Sedan säger du att vi måste hjälpas åt för att det ska fungera. Men hur ska vi hjälpas åt när regeringen inte tar ansvaret, bara hänvisar till kommunerna?

Sedan undrar jag vad ministern tycker. Jag hoppas att jag får svar på den frågan. Jag tycker att en lagändring måste ske för att samtliga kommuner ska tvingas att dela på ansvaret och ta emot flyktingar och att man ska avskaffa eget boende. Vad tycker ministern om det? Det handlar om att det ska kunna fungera, att det ska vara en bra integration och att alla kommuner delar på ansvaret, inte bara Södertälje. Även Täby, som bara tagit emot 50 flyktingar, ska kunna ta mer ansvar.

Anf. 55 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Jag ska försöka beta av frågorna, en efter en. En fråga från tidigare var: Varför svarar jag på Yazdanfars fråga när hon pratar om mottagande? Det gör jag därför att så fort man har fått permanent uppehållstillstånd övergår ansvaret till mig. Kommunmottagandet av dem som har fått permanent uppehållstillstånd är mitt ansvar medan asyltiden är Tobias Billströms ansvar. Därmed hamnade frågan hos mig.

Kommer vi att avskaffa EBO? Jag tror inte att det är det som är det största problemet, men det sitter en utredningen som tittar över frågan, hur vi på ett bättre och effektivare sätt ska kunna hantera tiden före asyl. Och det sker i kombination med den utredning som jag väntar på, som levereras i juni, om bättre incitament och snabbare introduktion och etablering i samhället. Tillsammans kommer vi nu att kunna se möjligheter för att förbättra mottagningssystem som gör det bättre för kommunerna och den enskilde men också för staten.

Kommunarrest – nej, vi kommer inte att tvinga människor att bosätta sig på vissa ställen och säga att de inte får flytta därifrån för att de då förlorar sina ersättningar. Däremot tror jag att det är viktigt att människor har arbete. En egen inkomst ger större frihet att bestämma var man vill bo.

Jag tror på det samarbete som nu pågår mellan enskilda kommuner eller mellan kommuner i länet och mellan länen när det gäller att se till att människor kan flytta vidare till andra kommuner för att slippa trångboddheten, till exempel i Södertälje.

Det finns egentligen inga hinder. Handlar det om ersättningssystem gäller det snarare att underlätta för myndigheten. I dag är det nämligen väldigt mycket dubbelarbete. Det handlar snarare om att man behöver underlätta där än om det faktum att kommunerna inte får sina pengar eller att ersättningssystemet gör det svårt för kommunerna att komma överens om att personerna kan flytta.

Sedan gällde att det finns irakier i Södertälje som vill flytta men som inte kan flytta. Om man inte har egen inkomst kan man inte flytta hur som helst. Det finns ingen i Sverige som kan göra det. Man gör inte det. Det är därför som det är viktigt att det är kommunerna som samarbetar. Kommunerna måste komma överens för att enskilda personer utan egen inkomst ska kunna flytta. Det arbetet pågår för fullt, och Lago förhandlar med Gnosjö.

Landshövdingarna har, som sagt, till uppgift att organisera detta. Vi vill nämligen också kunna ha en överblick över vart personer flyttar. Vi ska ju fortfarande också kunna placera dem som nyligen fått uppehållstillstånd. Därför måste man veta vilka kommuner som tar emot och var man placerar dem som lämnar till exempel Södertälje. Därmed blir det väldigt viktigt att man med hjälp av länsstyrelserna, som är regeringens förlängda arm, också har kontroll över den sekundärflyttning som nu pågår. Därför är det viktigt att vi involverar oss i det.

Södertälje har skickat en skrivelse till oss, till mig. Den hanterar vi inom Regeringskansliet.

Jag tror att vi kan göra saker för att underlätta, men jag försöker fortfarande säga att det inte finns något som hindrar. Men vi kommer att göra saker för att underlätta. Visar det sig att det kostar pengar kommer vi också att behöva ta ställning till det. Men de konkreta åtgärder som måste vidtas kommer att vidtas, men det måste beredas. Skrivelsen har inkommit, och vi hanterar den så skyndsamt som vi bara kan.

Vi har ett individperspektiv i båda utredningarna, både den där Tobias Billström har tillsatt en utredare och den som jag tillsatte. Jämställdhetsperspektivet är i högsta grad en av utgångspunkterna åtminstone för den utredning som jag ansvarar för, som Monica Werenfels-Röttorp ska leverera nu i juni. Vi har i högsta grad tänkt på det.

När det gäller EBO kommer, som sagt, oftast flyktingar ensamma. De kommer sällan med hela familjen. Då är det individen som väljer om den ska bo i anläggningsboende eller i eget boende. Den möjligheten tycker jag fortfarande ska finnas. Vill man söka tröst hos vänner, släktingar och så vidare måste man få göra det under asyltiden.

Sedan får vi hitta bättre sätt för människor när det gäller att få information och att kunna bosätta sig där det finns bostäder och arbetstillfällen.

Anf. 56 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag vet inte varför jag blir så oerhört provocerad när statsrådet säger att det inte finns några hinder. Det är kanske för att jag önskar att statsrådet någon gång kunde sätta sig in i situationen för den individ som är tvungen att bo så här. Man söker visserligen tröst hos sina gelikar, men det är ingen som vill bo i en etta med tolv andra. Det är ingen som vill inhysa sina barn i en lägenhet där de inte har rum att läsa sina läxor.

Drömmen för de nyanlända flyktingar som jag talar med är att få flytta till någon av Stockholms norra förorter, där de kan få sätta sina barn i skolor där det är blandade klasser, där de får träffa blonda barn, mörkhåriga barn, där de får lära sig svenska, där de får bli en del av samhället.

Men det finns ingen bostadsförmedling i Danderyd eller Täby att vända sig till. Det finns ingen bostadsförmedling i min hemkommun Solna. Det som de borgerliga majoriteterna i kommun efter kommun ägnar sig åt är att bygga dyra bostadsrätter och sälja ut den allmännyttan som många människor har råd med för att selektera och segregera. Det är det största integrationspolitiska problem vi har i våra storstadsregioner i dag.

Statsrådets eget arbete skulle bli otroligt lyckosamt om statsrådet ville se det över blockpolitiken, över gränserna. Vi kan tillsammans hjälpas åt att hitta nya former för investeringsstöd för hyresrätter och lagstifta om att man inte ska kunna sälja ut allmännyttan hur som helst. I Sverige ska vem som helst kunna ha råd att bo i vilken landsända man vill. Det är då valfriheten blir på riktigt.

Till dess är det en valfrihet för alla dem som tjänar miljoner eller har miljoner på banken. Då kan man efterfråga bostäder även i statsrådets egna kvarter och bli granne med Nyamko Sabuni.

Anf. 57 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Nu fick jag i alla fall svar på en av frågorna. Det var att utredaren hade haft ett jämställdhetsperspektiv. Jag uppfattade inte om det var ett barnperspektiv också. Jag tycker att det är viktigt.

Jag hör inte att integrationsministern nämner integration en enda gång. Jag tycker att det är olyckligt. Vi har haft mycket diskussioner jag och statsrådet Sabuni när det gäller jämställdhet. Jag tycker att det saknas ett djupt engagemang i de här frågorna. Jag kan inte se det av svaren som jag får här i kammaren. Det bekymrar mig.

I sitt öppna brev skriver Anders Lago att regeringen hittills inte har fattat ett enda konkret beslut för att förbättra det svenska flyktingmottagandet. Alla beslut har hänskjutits till olika utredningar.

När det gäller den utredning som ska överlämnas till regeringen den 2 juni har Anders Lago tagit del av ett utkast, och han är pessimistisk: Tyvärr kommer det nästan inget nytt. Utredaren har varit här och lärt av vårt arbete, men bland förslagen finns det ingenting som kan hjälpa Södertälje på något sätt.

Hans uppmaning inför den stora konferensen i Stockholm om återuppbyggnaden i Irak säger han: Kom och träffa oss! Kom och besök verkligheten! Kom och träffa våra flyktingar! säger han till Fredrik Reinfeldt.

Jag säger: Ta med det till Tobias Billström! Och ta med det, Nyamko Sabuni! För det behövs för att ni ska få en bild. Ni lever inte i den del av världen där jag, Maryam Yazdanfar eller Yilmaz Kerimo bor. Jag bor i Örebro. Där har vi haft ett flyktingmottagande som har varit bra.

Jag tycker att det är viktigt att vi får ett svar från regeringen om hur man ska åstadkomma bättre integration. Hur kan man göra det om man samtidigt kraftigt reducerar arbetsmarknadsutbildningar så att det inte finns någonstans att gå vidare? Man halverar vuxenutbildningen och tar

bort stödet till byggande av hyreslägenheter. Hur kan man åstadkomma en bättre integration då? Det har jag fortfarande inte fått svar på.

Prot. 2007/08:118
23 maj

Anf. 58 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

*Svar på
interpellationer*

Fru talman! Arbetsmarknadsutbildningar har minskat med 10 procent ungefär om vi talar om vuxenutbildningar. Det är inga konstigheter under högkonjunktur när folk faktiskt har möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden. Det är precis så politiken fungerar. Det är precis så socialdemokratiska regeringar också har gjort. För det är det kloka att göra. Man kan inte låsa in människor i utbildningar och åtgärder när man vet att arbetsmarknaden skriker efter arbetskraft.

164 000 människor har lämnat utanförskapet. 92 000 jobb skapades bara 2007. Människor måste vara tillgängliga för att ta dessa jobb.

Talar vi om verklig frihet för människor att kunna bosätta sig var de vill går vi tillbaka till grunden. Då är det arbete som gäller. Har man ingen egen inkomst kan man inte flytta vart man vill. Det har aldrig någon i Sverige kunnat göra. Det är den organisation vi har. Man måste ha egen inkomst för att kunna välja var man ska bo.

Är det samma sak när det gäller flyktingmottagande? Nej, återigen säger jag: När det gäller flyktingar som fortfarande är under introduktionstid är det möjligt för två kommuner att komma överens och för flyktingar att flytta till en annan kommun. I det arbetet försöker vi och ska vi hitta ytterligare möjligheter att kunna underlätta för kommuner som Södertälje och Malmö.

Djupt engagemang saknas i jämställdhetspolitiken och kanske också i integrationspolitiken, kanske mina motståndare skulle vilja säga. Jag vill bara säga att jag själv är flykting. Jag vet precis vad det innebär att vara flykting, och jag är övertygad om att ingen vill bo i källaren. Maryam Yazdanfar, det är jag övertygad om.

Det är precis det jag försöker betona hela tiden. Det pågår ett arbete. Anders Lago är ledande kommunalråd i detta, men vi går också in som stat och stöder och hjälper via landshövdingar och länsstyrelserna.

Ett arbete pågår. Om ni kunde ta till er att detta pågår, försöka se mer positivt och kanske inkomma med ytterligare konkreta förslag på vad man skulle kunna göra kanske det skulle kunna underlätta detta arbete i stället för att ni påstår att ingenting sker. För det sker saker. Både på kommunal nivå och från statens håll sker det saker.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2007/08:A13–A16 till arbetsmarknadsutskottet

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 maj

2007/08:1256 Östersjön

av *Michael Hagberg* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:1257 Djurskyddslagstiftningen

av *Jan Ericson* (m)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2007/08:1258 Studiebidrag eller barnbidrag till intellektuellt funktionshindrade elever

av *Lars Hjälmered* (m)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2007/08:1259 Mål för bilars koldioxidutsläpp till år 2020

av *Peter Pedersen* (v)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:1260 Alkylatbensin

av *Claes-Göran Brandin* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:1261 Uppehållstillstånd på grund av anknytning

av *Marie Engström* (v)

till statsrådet Tobias Billström (m)

2007/08:1262 Lokalisering av yrkeshögskola

av *Louise Malmström* (s)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:1263 Självskyddskurser i skolorna

av *Inger Jarl Beck* (s)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:1264 SVT i hela landet

av *Louise Malmström* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:1265 Situationen för kvinnor och homo- och bisexuella i Litauen

av *Elina Linna* (v)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:1266 Sjöfarten

av *Claes-Göran Brandin* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 juni.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 8 §
anf. 36 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Val till Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna.....	1
2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	2
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
4 § Svar på interpellation 2007/08:594 om värdig äldreomsorg för homo- och bisexuella.....	5
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	5
Anf. 2 MARIANNE BERG (v).....	6
Anf. 3 MARGARETA B KJELLIN (m).....	7
Anf. 4 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	8
Anf. 5 MARIANNE BERG (v).....	9
Anf. 6 MARGARETA B KJELLIN (m).....	9
Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	10
Anf. 8 MARIANNE BERG (v).....	11
Anf. 9 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	12
5 § Svar på interpellation 2007/08:604 om handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården.....	12
Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	12
Anf. 11 MORGAN JOHANSSON (s).....	14
Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	15
Anf. 13 MORGAN JOHANSSON (s).....	16
Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	17
Anf. 15 MORGAN JOHANSSON (s).....	18
Anf. 16 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	19
6 § Svar på interpellation 2007/08:648 om musselodling som en viktig del av vattenbruket i Västsverige.....	20
Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	20
Anf. 18 EVA SELIN LINDGREN (c).....	21
Anf. 19 LARS TYSKLIND (fp).....	22
Anf. 20 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	23
Anf. 21 EVA SELIN LINDGREN (c).....	24
Anf. 22 LARS TYSKLIND (fp).....	24
Anf. 23 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	25
Anf. 24 EVA SELIN LINDGREN (c).....	25
Anf. 25 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	26
7 § Svar på interpellation 2007/08:740 om tävlingsdjurskydd	26
Anf. 26 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	26
Anf. 27 TINA EHN (mp).....	27
Anf. 28 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	28
Anf. 29 TINA EHN (mp).....	29
Anf. 30 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	29
Anf. 31 TINA EHN (mp).....	30
Anf. 32 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	30
8 § Svar på interpellation 2007/08:741 om EU-definition av betesmark och målet om ett levande odlingslandskap	30

Anf. 33 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	30
Anf. 34 TINA EHN (mp)	32
Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	33
Anf. 36 TINA EHN (mp)	33
Anf. 37 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	34
Anf. 38 TINA EHN (mp)	34
Anf. 39 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	34
9 § Svar på interpellation 2007/08:746 om jordbruksstöd	35
Anf. 40 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	35
Anf. 41 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	36
Anf. 42 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	37
Anf. 43 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	37
Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	38
Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	39
Anf. 46 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	39
10 § Svar på interpellationerna 2007/08:670 och 714 om regeringens ansvar för flyktningmottagandet	40
Anf. 47 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	40
Anf. 48 MARYAM YAZDANFAR (s).....	41
Anf. 49 EVA-LENA JANSSON (s).....	42
Anf. 50 YILMAZ KERIMO (s)	43
Anf. 51 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	44
Anf. 52 MARYAM YAZDANFAR (s).....	45
Anf. 53 EVA-LENA JANSSON (s).....	46
Anf. 54 YILMAZ KERIMO (s)	46
Anf. 55 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	47
Anf. 56 MARYAM YAZDANFAR (s).....	48
Anf. 57 EVA-LENA JANSSON (s).....	49
Anf. 58 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	50
11 § Hänvisning av ärenden till utskott	50
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	51
13 § Kammaren åtskildes kl. 12.06.....	52

